

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2016/17:43

Fredagen den 16 juni

§ 1 Miljö

Miljöminister Karolina Skog

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 28 februari 2017

Återrapport från informellt ministermöte den 25–26 april 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 19 juni 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Dagens sammanträde i EU-nämnden är öppnat. Vi ska ha ett antal förberedelser inför nästa veckas ministerråd. Vi börjar med att hälsa miljöminister Karolina Skog välkommen att hålla i samråd och återrapporter från miljöråd. I den första utsända dagordningen stod det att statsrådet Isabella Lövin skulle ta den del som ligger på klimatministrarnas område, men på grund av vissa omständigheter kan hon inte komma, utan har överlämnat detta till sin kollega Karolina Skog. Ni kommer båda att vara på ministerrådet, om jag har förstått det rätt. Du föredrar alltså alla punkterna på den här dagordningen, Karolina, och har till din hjälp ett antal medarbetare. Vi börjar som vanligt med återrapporterna från tidigare ministermöten och frågar om ministern har något att anföra utöver det som skriftligt tillhandagivits nämnden.

Anf. 2 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Ordförande! Jag hänvisar till det som ni har fått utskickat.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporterna till handlingarna.

Vi går in på rådsdagordningen. Det finns en reviderad kommenterad dagordning som har skickats ut. Efter miljö- och jordbruksutskottets möte i går är det reviderade ståndpunkter på två av punkterna. Vi börjar med punkt nr 4, som gäller både frågan om det så kallade LULUCF och bördefördelningen i klimatfrågor.

Anf. 4 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Ordförande! På rådsmötet kommer ordförandeskapet att ge en lägesrapport om de pågående förhandlingarna om förslaget om ansvarsfördelningsförordning och om hur skog- och markanvändning ska inkluderas i ramverket, det som kallas för LULUCF. Sverige har tillsammans med

några andra länder drivit på för högre klimatambitioner i ESR-förslaget, men det finns stora motsättningar kring båda förslagen. Regeringen hade gärna sett att den allmänna inriktningen i förslaget hade kunnat antas i juni. Ordförandeskapet bedömer dock att det behövs ytterligare förhandlingar om förslagen till ESR och LULUCF innan rådet kan nå en allmän inriktning.

På miljørådet på måndag förväntas ministrarna föra en övergripande diskussion. Regeringen föreslår att Sverige i de avslutande förhandlingarna fortsätter att förhandla i linje med det mandat som vi tidigare har fått av riksdagen och som bekräftades vid överläggningen i miljö- och jordbruksutskottet i går. Efter överläggningen har vi gjort en justering i den kommenterade dagordningen, vilket vi kom överens om med utskottet.

Regeringen bedömer att detta mandat är tydligt för både LULUCF och ESR, men vill uppmärksamma nämnden på en ny fråga i förhandlingarna om ESR, det vill säga ny sedan vi senast var här. I förhandlingarna om ESR har ordförandeskapet bland annat föreslagit en reserv på 70 miljoner ton som ska kunna användas av medlemsländer med lågt BNP. En förutsättning för reserven är att EU totalt överträffar sitt gemensamma mål till 2030. Det finns ett antal medlemsländer som vill öka storleken på den föreslagna reserven. Regeringen bedömer, givet läget i förhandlingarna, att reserven kommer att vara en del av en kompromiss i rådet, men att storleken bör begränsas i möjlig utsträckning. Regeringen avser att betona att utsläppsutrymmet i ESR inte heller bör öka jämfört med kommissionens förslag, detta i syfte att värna ambitionsnivån och miljöintegriteten.

Enligt förslaget om denna reserv skulle en överprestation från Sverige kunna ge ett ökat utsläppsutrymme för vissa andra medlemsländer. Jag tror att vi är helt överens om att det inte ska tillåtas att vår överprestation kan leda till större utsläppsrätter för andra. Vi föreslår att Sverige stöder förslaget om en begränsad reserv, men bara under förutsättning att den inte använder Sveriges överprestation. Undantaget måste säkra att överprestation till följd av ambitiösa nationella mål inte ska ingå i beräkningen av reservens storlek. Vi för en dialog med kommissionen, ordförandeskapet och andra medlemsländer för att säkra detta.

För LULUCF har ordförandeskapet lagt fram ett kompromissförslag som ligger närmare Sveriges linje än kommissionens förslag, detta genom att i huvudsak bevara miljöintegriteten och ambitionsnivån, samtidigt som det tillåter medlemsländer att öka avverkningen utan att detta räknas som utsläpp fullt ut. Den mest centrala frågan för LULUCF-regelverket är hur upptag från skogsbruk räknas och hur referensnivån sätts, detta eftersom det är kopplat till det nationella självbestämmandet i skogsfrågor. Regeringen föreslår att Sverige fortsätter att värna det nationella självbestämmandet i skogsfrågor, till exempel genom att framhålla att medlemsländer själva ska beräkna sina referensnivåer. Regeringen anser också att Sverige ska fortsätta att betona vikten av ett regelverk där avverkning upp till en hållbar nivå inte ska leda till bokförda utsläppsökningar, detta för att möjliggöra en långsiktigt ökad hållbar produktion av bioenergi och fossilnåla material från skogsbruket.

Anf. 5 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Jag tackar ministern för föredragningen. Låt mig börja med att ställa en fråga om ESR och bördefördelningen mellan länderna. Här skriver regeringen att det med tanke på läget i omvärlden är viktigt att det blir ett skyndsamt och ambitiöst genomförande av Parisavtalet inom EU. Om det är vi helt överens. Men jag vill fråga ministern om hon anser att det är ett ambitiöst genomförande när till exempel Bulgarien får ett frikort, så som förslaget just nu ligger, och inte behöver ta något ansvar för att minska sina utsläpp. Är det verkligen ett ambitiöst genomförande, eller är det ett misslyckande i förhandlingarna?

Annulleringen av utsläppsrätter tycker jag ligger väl i linje med vår överenskommelse i Miljömålsberedningen om att Sveriges klimatambitioner inte får leda till att andra länders åtaganden minskar. Jag blir dock lite frågande när regeringen samtidigt går fram med åtgärder inom sektorer som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem, där konsekvensen ju blir att utsläppen i andra länder får öka om man inför en nationell koldioxidskatt på kraftvärme, för att ta ett exempel. Jag ser inte någon konsekvens i regeringens linje. Å ena sidan argumenterar man här för att vi ska ha möjlighet till annullering för att andra länder inte ska få ett mindre åtagande, å andra sidan vidtar man nationella åtgärder som leder till precis samma sak. Var är konsekvensen i regeringens position?

Det är bra att regeringens position när det gäller LULUCF blev tydligare efter överläggningarna i miljö- och jordbruksutskottet. För Alliansen och Moderaterna är det helt avgörande att det nationella självbestämmandet över skogspolitiken blir kvar. Därför är det väldigt viktigt med det tillägg som finns i den svenska positionen om att den referensnivå som ska ligga till grund för hur stora avverkningar Sverige ska fortsätta att få göra ska beräknas i Sverige och bara i Sverige.

Sedan vill jag påminna om det särskilda yttrandet – som bara är just ett särskilt yttrande – om att andra medlemsländer behöver ta ett större ansvar när det gäller ESR. För Moderaterna och Alliansen är det helt enkelt inte okej att vissa länder inom Europa inte behöver bidra till att gemensamt tackla klimatutmaningen genom att sänka sina utsläpp.

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Man ska komma ihåg att målsättningarna i det här klimatpaketet sattes före Parisavtalet – år 2014, tror jag att det var. Vi har flera gånger sagt att EU måste höja sina målsättningar. Då är de här åtgärderna vid sidan av handelssystemet, den så kallade bördefördelningen, en viktig del i det hela. Vi vill att Sverige ska verka för högre målsättningar totalt sett och även högre målsättningar inom det här systemet. Vi vill att målet ska vara att utsläppen ska minska med minst 60 procent till 2030.

Vad gäller den svenska positionen angående den här reserven, som är ännu ett förslag som riskerar att underminera hela integriteten och ambitionsnivån i det här förslaget, är det bra att Sverige är kritiskt, men jag tycker att man helt och hållet borde avfärda reserven. Det finns ingen rim och reson i att ha en sådan. Det tycker jag borde vara Sveriges tydliga position.

Jag beklagar också det som regeringen numera säger i sin position om att avverkningarna ska kunna öka. Visserligen säger man att det ska göras på ett hållbart sätt, men allt det här med att kasta in skogen och

säga att vi ska avverka mer skog som en klimatåtgärd är någonting som vi inte instämmer i.

I går på miljö- och jordbruksutskottet kastades det in en ny formulering. När jag tittar på den måste jag ställa en fråga miljöministern. Det gäller det som är rödmarkerat i våra handlingar.

Där står det att en referensnivå ska listas. Sedan vill ni att den ska antas genom en så kallad delegerad akt, eller en genomförandeakt. Vid ett sådant förfarande är det kommissionen som helt bestämmer. Det är kommissionen som äger det genomförandet.

I nästa mening säger ni att förutsättningarna är dock att medlemsländerna själva beräknar sina referensnivåer. Det är precis tvärt emot det som en genomförandeakt eller delegerad akt handlar om.

Hur tänkte ni här? Hur ska det gå ihop? Å ena sidan lägger ni över hela ansvaret till kommissionen att själv bestämma. Å andra sidan säger ni att det är medlemsländerna som ska bestämma det. Jag får inte det att gå ihop.

Fru ordförande! I övrigt hänvisar jag till vår avvikande mening som vi presenterade i går på miljö- och jordbruksutskottet och som vi har haft vid ett flertal tillfällen då frågorna har varit uppe.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Även jag välkomnar att regeringen deltar aktivt framför allt i diskussionerna. På den här punkten är det inte alldeles säkert att det blir jättemycket diskussion på ministerrådet. Jag tror att det ligger i Sveriges intresse som pådrivande klimatnation att välkomna och vara väl förberedd för att kunna ta diskussionen på ministernivå om det behövs.

Det är bra att diskussionerna i miljö- och jordbruksutskottet har varit detaljrika och konstruktiva. Det är en ganska svår materia för de ledamöter som inte är inne på detaljer när man börjar diskutera referensnivåer på skogen och så vidare. Jag välkomnar särskilt att regeringen enligt min mening är helt konsekvent vid bedömningarna när vi har diskuterat utsläppshandeln.

Den verkar för att utsläppsätter måste annulleras för att utsläppshandelssystemet ska leverera bättre än vad det gör i dag. Det har Sverige verkat väldigt mycket för. Men det gäller att man verkligen är konsekvent och tydligt är fokuserad på att säkra att svenska överprestationer i icke-utsläppshandelssektorn inte kan gå till att göra att andra länder gör mindre eller i värsta fall ingenting alls.

I den delen tycker jag att det finns en konsekvens. Det gäller extra i den fråga som är uppe här att det är viktigt. Sedan är det inte enkelt i hela sin förläning. Vi vet att en viss flexibilitet ligger i den grundläggande strukturen mellan inte minst LULUCF och den här sektorn. Det är en bra inriktning att få ett incitament för fler länder som Sverige att göra en överprestation och att den prestationen inte ska gör att andra länder gör mindre utan snarare öka trycket på dem i de andra länderna, och jag får önska lycka till i de diskussionerna.

Jag vill för säkerhets skull höra om det särskilda yttrande på miljö- och jordbruksutskottet som Johan Hultberg refererade till. Det var samtliga allianspartier inklusive Sverigedemokraterna som stod bakom det. Är det ett medskick som ni vill ha här eller inte? Det kan vara bra att få det förtydligat. Annars trodde jag att det var ett särskilt yttrande just i

Anf. 8 JOHAN HULTBERG (M):

Det var just ett särskilt yttrande. Det är snarast att betrakta som ett medskick. Regeringen intygade att den delade den uppfattning som vi gav uttryck för i det särskilda yttrandet. Från Moderaternas och Alliansens sida var det viktigt att inskräpa att Sverige måste fortsätta att till the bitter end verka för att inte ge ett frikort till länder som Bulgarien. Det är viktigt att samtliga länder inom EU är med och tar klimatansvar.

För min del och Moderaternas del är det alldeles självklart att det inte är ett ambitiöst genomförande av åtagande gentemot Parisavtalet om det är så att vissa medlemsländer inte behöver minska sina utsläpp eller med mycket lite. Det var ett skarpt medskick. Regeringen sade att den inte har en annan uppfattning och kommer att verka för detta men att det vid diskussionerna på kommande råd kanske inte främst var detta som skulle stå i fokus.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag har uppfattat det som att medskicket som gjordes i miljö- och jordbruksutskottet även görs i EU-nämnden. Det har inte i formerna stor betydelse. Jag kan historiskt påminna om att Sverige vid den tidigare ansvarsfördelningen vid Kyotoprotokollet fick rätt att öka våra utsläpp med 4 procent. Det är ganska skönt att vi är överens om att den politiska verkligheten har gått till historien.

Anf. 10 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Det var många frågor. Jag ska beta av dem. Först gäller det konsekvensen. Jag väljer att fokusera på det som är aktuellt på det här mötet som är en mindre del av helheten. Frågan om själva bördefördelningen har vi kommit många steg förbi.

Jag delar självklart ordförandens uppfattning. Vi är överens om principen att Sveriges höga ambitioner inte ska kunna föras över till andra länder som inte vill vara delaktiga i att genomföra Parisavtalet. Om den principen är vi överens mellan oppositionen och regeringen. Det har i förhandlingarna hittills och kommer fortfarande att vara Sveriges linje.

Det blir också en kommentar till Jens Holm. Det är vad vi nu kommer att säga enligt det skarpa mandatet. Vi ser att för att kunna nå en kompromiss kommer vi inte helt att kunna avvisa det förslag som ligger. Det får vi tydligt bekräftat när även parlamentet lägger fram ett förslag om en reserv. Det påverkar hur vi läser landskapet. De utformar reserven på ett något annat sätt än kommissionen, men de lägger fram ett förslag om en reserv. Vi bedömer att möjligheterna att helt avfärda den inte finns.

Fokus är nu det mandat som vi efterfrågar att den reserven inte får och ska vi inte tillåta få fördela det som Sverige överpresterar. Vi har en intensiv dialog med kommissionen om att hitta en sådan mekanism som innebär att vi kan fullfölja den ambition vi är överens om men ändå kunna delta i ett kompromissande inom rådet för att kunna nå fram.

Jag tänkte också ge lite överblick. Vad som händer på måndag är att ordförandeskapet informerar. De har sagt att de kommer att vilja ha input

just i fråga om reserven. Alla ska vara medvetna om att beslutet om frågorna sedan kommer att fattas i oktober senare inför COP. Då kommer vi självklart att återkomma till både MJU och EU-nämnden.

När det gäller bördefördelningen verkar regeringen för en stark översynsklausul i både ESR och LULUCF för att kunna höja ambitionerna till 2030. Vår bild är att många länder kommer att ha enkelt att genomföra sina åtaganden. Därför kommer vi vid en översyn kunna höja ambitionen för länderna generellt. Men på det ser medlemsstaterna olika. En del är fortfarande fast i bilden av att det kommer att vara svårt. Därför menar vi att vi i dessa lägen behöver kunna diskutera reserven för de länder som kämpar med sin ekonomiska utveckling.

När det gäller LULUCF ska vi beskriva processen. Processen är att referensnivån beräknas av medlemsländerna själva. Därefter sker det en granskning för att säkerställa att referensnivåerna är transparenta. I kommissionens förslag ges kommissionen möjlighet att räkna om referensnivån. Detta kan Sverige inte acceptera. Därmed behövs det ett beslut på EU-nivå. Vi öppnar för att göra en genomförandeakt eller delegerad akt så länge självbestämmandet är säkrat innan.

Det är där diskussionen nu sker. Vi kommer att fortsätta att stå emot det förslag som ligger för att säkra att kommissionen inte i efterhand kan gå in och justera det referensmål som vi har satt på nationell nivå så att vårt nationella självbestämmande vidhålls.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen med en avvikande mening från Vänsterpartiet och ett medskick i enlighet med diskussionen i miljö- och jordbruksutskottet.

Vi går till dagordningspunkt 5, som också delvis handlar om skogen, handlingsplan för naturen, människorna och näringslivet.

Anf. 12 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Först vill jag förtydliga att som en följd av överläggningen i MJU i går har det ändringsförslag som framfördes där arbetats in i regeringens ståndpunkt på följande sätt.

Regeringen kan ställa sig bakom förslaget till rådsslutsatser. Regeringen anser att det är viktigt att EU:s miljölagstiftning får genomslagskraft och att den genomförs på ett likvärdigt sätt i unionen. Regeringen välkomnar kommissionens satsning på att naturvårdsdirektivets mål uppfylls inom EU. Regeringen välkomnar att kommissionens handlingsplan ytterligare stärker decentraliseringen av genomförandet från europeisk nivå till nationell och regional nivå. Skyddet av värdefulla miljöarter bör anpassas efter de olika nationella förutsättningarna genom ökad förankring och acceptans i lokalsamhället.

Det är regeringens uppfattning att synergier mellan naturvårdsdirektivet och andra politikområden, bland annat den gemensamma jordbrukspolitiken, är viktig. Resultat- och värdebaserade ersättningar ger brukarna potential att öka uppfyllelsen av naturvårdsdirektivet. Regeringen välkomnar satsningen för att stärka den gröna infrastrukturen mellan Natura 2000-områdena. Regeringen är också positiv till en bättre koppling till andra politikområden, till exempel den gemensamma jordbrukspolitiken.

Anf. 13 JENS HOLM (V):

Det här var ändringar som gjordes i går på miljö- och jordbruksutskottets möte. Vi i Vänsterpartiet står inte bakom den nya formuleringen, det som är formulerat i blått. Det börjar med att regeringen välkomnar att kommissionens handlingsplan ytterligare stärker decentralisering, och så vidare.

Vi menar att skydda hotade och rödlistade arter är en gränsöverskridande fråga. Fåglar migrerar, vargar rör sig över gränserna, och så vidare. I det här läget talar man om att det skyddet ska anpassas. Jag förstår inte helt vad ni menar. Men i praktiken handlar det om att man ska ytterligare anpassa skyddet till lokala och regionala opinioner.

Det är rätt ofta de bara kan se till sin begränsade omgivning men inte ser helheten. Det är därför vi har ett art- och habitatdirektiv som var grunden i en FN-överenskommelse. Det är globala frågor som alla måste ta ansvar för.

Jag undrar hur vi skulle se på att Polen, Rumänien eller andra skulle säga att de tycker att det är jätteviktigt att man bevarar vargar, björnar och örnar i EU, men inte just i deras region. Därför tänker de hantera det på deras lilla sätt.

Det håller inte. Därför avvisar vi den nya formuleringen som vi tycker urholkar hela andemeningen med EU:s naturvårdsdirektiv.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Det är hos oss i EU-nämnden en beslutsfråga att ge mandat för beslut om rådsslutsatser. Är det så att Vänsterpartiet har en avvikande så att man tycker att regeringen inte ska gå med på de rådsslutsatser som är föreslagna?

Anf. 15 JENS HOLM (V):

Vår avvikande mening handlar om den svenska positionen och att den svenska positionen ska vara att man ska ställa sig bakom rådsslutsatserna men utan den nya formuleringen. Ska jag läsa upp den nya formuleringen så att ni förstår?

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Nej. Vi förstår helt och fullt. Jag vill bara veta om den avvikande meningen också gällde själva mandatet att få gå med på rådsslutsatserna på mötet.

Anf. 17 JENS HOLM (V):

Självklart inte.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Med den motivering som kom fram i miljö- och jordbruksutskottet har ni en avvikande mening. Då förstår jag.

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Det gäller den nya motiveringen.

Anf. 21 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Jag kan kort kommentera att jag inte delar Vänsterpartiets oro. Vi har nu slagit fast att direktivet ska stå fast. Vad som behöver skyddas och vilken skyddsnivå som finns ska baseras på den vetenskapliga bedömningen, och det är ett gemensamt ansvar.

Att man sedan organisera genomförandearbetet regionalt, precis som vi har gjort i Sverige bland annat i våra viltvårdsdelegationer, uppfattar jag är i linje med hur vi arbetar i Sverige för att uppnå acceptans men också för att bygga de faktiska lösningarna på det regionala och lokala kunnandet.

Det ska inte på något sätt ersätta eller kunna urholka det globala ansvaret. Det är globala problem, och det är grunden för direktivet. Men vi hittar lösningarna lokalt och regionalt. Det är så jag uppfattar att vi har valt att göra i Sverige. Därför har vi inga problem med att instämma när kommissionen utformar den ambitionen i en handlingsplan.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Det finns stöd i nämnden för den av regeringen här redovisade ståndpunkten, och det finns en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Det finns en ny dagordningspunkt 6 som behandlar Parisavtalet. Det är en diskussionspunkt, det vill säga det blir inte något beslutsmandat utan ett diskussionsmandat.

Anf. 23 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Precis! Ni fick en ny kommenterad dagordning i går kväll. Sent har ordförandeskapet gjort ett tillägg till dagordningen, som nämnden har tagit del av. De har beslutat att ta med en diskussionspunkt om den internationella utvecklingen av Parisavtalet.

Regeringen välkomnar den offentliga diskussionen om Parisavtalet, och jag avser att på miljörådet föra fram vårt ovevkliga stöd till Parisavtalet och vikten av att EU fortsätter att axla ledarskapet och klimatarbetet och genomförandet av avtalet. Det är av största vikt för det multilaterala arbetet och för Sveriges och regeringens internationella trovärdighet att samlat stå fast vid Parisavtalets åtaganden.

Vi avser också att lyfta fram att EU måste konkretisera sitt ledarskap genom ett ambitiöst genomförande av åtagandena på såväl hemmaplan som internationellt.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

För dem av er som har tittat längre fram i dagordningen i dag ser ni att det finns i den föreslagna texten till Europeiska rådet som EU-ministrarna ska diskutera på allmänna rådet, som ska tas upp om en stund på mötet, ett förslag att på statsministernivå slå fast detta. Det här är ett sätt att förankra detta även hos klimatministrarna. Det var ett bra initiativ från ordförandeskapet, och det är bra att Sverige stöder detta.

Anf. 25 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Det här är närmast en reflexion. Det är problematiskt för EU:s möjligheter att visa ledarskap när vi kommer till klimatförhandlingarna med en bördefördelning som innebär att vissa EU-länder inte behöver göra något.

Parisavtalet handlar om att alla parter, alla länder, behöver minska sina utsläpp. Även de länder som inte har kommit lika långt i den ekonomiska utvecklingen inom EU-familjen ligger ändå i ett globalt perspektiv långt framme. När vi i Paris säger att världens alla länder måste minska sina utsläpp är det problematiskt att man från EU:s sida inte har lyckats komma överens om en bördefördelning som handlar om att alla europeiska länder ska minska sina utsläpp.

Återigen en påminnelse om det viktiga medskick som Alliansen gjorde på en tidigare dagordningspunkt.

Anf. 26 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Bördefördelningen har gjorts, och vi fokuserar nu på att få ett genomförande där Sverige kan gå före utan att det innebär att andra gör mindre.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd i nämnden för den av regeringen här redovisade inriktningen.

Vi går till den gamla dagordningspunkten 6 med en mängd underpunkter. Det handlar alltså om informationsfrågor under punkten Övriga frågor.

Det är matnyttiga frågor på miljöråden i den delen, men det är ändå så att för nämndens arbete behöver inte varje punkt gås igenom. Finns det några frågor under Övriga frågor som ministern vill särskilt informera om eller lyfta fram?

Anf. 28 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Jag vill passa på att informera om att Sverige har lyft fram en övrig fråga på dagordningen. Vi avser att som övrig fråga informera miljörådet om utfallet av FN:s havskonferens, The Ocean Conference, som Sverige tillsammans med Fiji tog initiativ till och ledde.

Konferensens syfte var att stärka arbetet för att uppnå det globala utvecklingsmålet om hav och marina resurser.

Konferensen ägde rum i New York den 5–9 juni och ses som ett startskott för att stärka arbetet med att genomföra SDG 14 och dess delmål. Där var ungefär 80 ministrar och 14 stats- och regeringschefer. Dessa uttryckte en stark politisk vilja att vidta kraftfulla åtgärder och stärka internationell samverkan. Resultaten är delade på tre delar, en mellanstatlig deklaration, Call for Action, slutsatser från sju tematiska partnerskapsdialoger samt frivilliga åtaganden från olika länder, företag och frivilligorganisationer.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Det finns inte frågor om någon av de i dagordningen utannonserade övriga frågorna eller någon annan fråga som hör till Övriga frågor från nämndens ledamöter eller statsrådet.

2016/17:43
16 juni

Vi tackar för informationen, och vi tackar ministern och önskar lycka till på miljørådsmötet.

Anf. 30 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP):

Jag vill innan jag går göra ett förtydligande. Jag kommer inte att åka till Luxemburg, utan jag kommer att företräddas på den punkt jag har ansvar för av coreperambassadören.

§ 2 Allmänna frågor (art. 50)**Statsrådet Ann Linde****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor art. 50 den 22 maj 2017****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor art. 50 den 20 juni 2017**

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar EU- och handelsminister Ann Linde välkommen. Vi ska börja med det som nu brukar kallas allmänna rådet artikel 50, men som vi andra brukar kalla brexitkonstellationen. Eftersom det är en egen konstellation är det inte ett eget råd men ändå en egen grupp.

Vi börjar med återrapport från möte i den här konstellationen den 22 maj. Har ministern något att anföra utöver det som finns skriftligt till handa till nämnden?

Anf. 32 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Jag har inga tillägg till den skriftliga rapporten.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten och lägger den till handlingarna.

Vi går in på rådsdagordningen och dagordningspunkt 2, Förberedelser inför Europeiska rådet (artikel 50), en egen konstellation om artikel 50, det vill säga EU-27, det vill säga brexit på toppnivå.

Anf. 34 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Mötet i allmänna rådet som kommer att äga rum på tisdag i nästa vecka inleds med att vi möts i artikel 50-format, de 27 länderna, för att kort beröra den senaste utvecklingen i brexitfrågan. Därefter fortsätter vi i det normala formatet, alltså 28-kretsen. Vi kommer också formellt att förbereda Europeiska rådets diskussion den 22 juni när det gäller läget i brexitförhandlingarna. Det är inte tänkt att bli någon lång eller omfattande hantering hos stats- och regeringscheferna. Jag kan tänka mig att i allmänna rådet får vi helt enkelt en kort information om läget.

Anf. 35 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningen!

Har det osäkra regeringsläget i Storbritannien förändrat EU:s inställning, hållning, förhandlingsposition?

Anf. 36 TINA ACKETOFT (L):

Jag antar att min fråga egentligen är samma fråga som Eskil Erlandsson ställde. Ministern sa att man ska kort gå igenom de senaste händelserna. Kan ministern redogöra för vilka händelser hon avser när hon säger detta?

Anf. 37 Statsrådet ANN LINDE (S):

Vi på EU-sidan har inte förändrat någonting. Vi har mandat och direktiv som är antagna av stats- och regeringscheferna och av Europaministerna i 27-kretsen. Vi har ett upplägg med fyra veckorscykler för hur arbetet ska gå till.

Problemet är att förhandlingarna ska börja på måndag, och det finns fortfarande ingen utsedd förhandlare på brittiska sidan. Vidare finns det inget utsett mandat på brittiska sidan.

Därför är det svårt att veta och inte minst förbereda positionerna. Det spekuleras att efter valet i Storbritannien har många parlamentsledamöter sagt att de inte är nöjda med den brittiska regeringens stenhårda brexit, det vill säga att lämna både tullunionen och inre marknaden. Man vill hellre se en mjukare brexit. Detta skulle vara bra för Sverige. Men vi har inte fått detta på papper. Det finns inte något överlämnat mandat. Eftersom arbetet ska börja på måndag är det problematiskt för oss på EU-sidan när det är en så otroligt stor osäkerhet.

Tyvärr kan jag inte säga mer, utan det hänger helt på britterna.

Anf. 38 ESKIL ERLANDSSON (C):

Då har jag fått mina farhågor bekräftade av statsrådet.

Detta föranleder, som jag ser det, en något förändrad hållning vad gäller de sociala förhållandena som vi har talat om flera gånger tidigare, det vill säga alla de människor som berörs av en kommande brexit. Jag undrar om inte statsrådet skulle väcka frågan om att ytterligare flytta fram de sociala aspekterna i tiden så att människors oro kan stillas och problemen för människorna lösas så snabbt det bara går. Som det är nu tycks saker och ting skjutas framåt i tiden, och det är inte bra för människors privata planering och för verksamheters planering därefter.

Anf. 39 KARIN ENSTRÖM (M):

Jag måste fråga vad regeringens bedömning är. Kommer det ens att kunna påbörjas några förhandlingar på måndag?

Det är olyckligt att det har spridits något slags skadeglädje i Bryssel att regeringen inte fick det starka mandat som den ville ha för, som vi uppfattar det, en hård brexit. Därmed ser man möjligheter att flytta fram positionerna.

Här blir det en balansgång så att det inte blir ytterligare en reaktion från den brittiska sidan. Det blir fråga om att hålla igen och hålla fast vid förhandlingsmandat, men inte utnyttja situationen åt andra hållet. Då blir det risk för en motsatt reaktion från Storbritannien.

Har statsrådet några kommentarer?

Anf. 40 Statsrådet ANN LINDE (S):

När det gäller sociala förhållanden bedömer vi att det inte har ändrats, utan det kommer att tas upp allra först. Det lär finnas ett papper från britterna, som vi dock inte har fått se – det finns alltså inte officiellt – om att de vill ge rättigheter till de EU-medborgare som finns i Storbritannien. Några av de stora frågorna där blir från vilket datum det ska gälla och vilka som ska räknas in.

Jag vill understryka att det inte finns på ett riktigt papper, men vad vi har förstått vill britterna att rättigheterna ska gälla från det datum artikel

50 lämnades in. Men EU menar att de nuvarande rättigheterna måste gälla så länge Storbritannien är medlem i EU. De nya rättigheterna måste alltså börja gälla när Storbritannien lämnar EU.

Den frågan kommer i alla händelser att vara först. Och vi kommer att vara så tydliga som möjligt med att vi vill att alla EU-medborgare, inklusive svenskarna, ska få fullt ut EU-rättigheter, även om man inte har permanent uppehållstillstånd. Som jag har nämnt för nämnden tidigare är det bara en tredjedel av svenskarna i Storbritannien som har ett sådant uppehållstillstånd. Hur de andra två tredjedelarna ska bevisa att de har befunnit sig i Storbritannien blir en svår fråga.

När det gäller Karin Enströms fråga är bedömningen att vi fortsätter som planerat. Ingenting har lett till en förändring av det här.

Jag är lika orolig som Karin Enström över tonen. Jag hoppas verkligen att det inte ska vara någon skadeglädje. Om det inte är konstruktivt på båda sidorna kommer det här nämligen att bli en dålig förhandling, och en dålig förhandling är dålig för Sverige. Jag instämmer helt i att vi måste försöka hjälpas åt att få en konstruktiv förhandling.

Jag vill dock understryka för nämnden att det inte har blivit lättare efter valet, eftersom den brittiska regeringen har kommit i en svagare position. Då är det svårare att driva till exempel kompromisser.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi får helt enkelt vänta och se. Även om väntan är jobbig kan det i bästa fall komma ett förhandlingsmandat på den brittiska sidan som ser lite bättre ut än vi trodde före valet. Eller så blir det på ett annat sätt.

Det blir intressant att se när allmänna rådet träffas på tisdag om några förhandlingar har kommit i gång under måndagen. Det framstår inte som särskilt realistiskt, om man säger så.

Det här är en diskussionspunkt. Men som vi har hört är det inte säkert att det blir särskilt mycket diskussion. Det finns en mycket kortfattad och ganska allmängiltig svensk ståndpunkt. Men jag konstaterar att det finns stöd i EU-nämnden för den inriktningen. Och vi får kanske särskilt på den här punkten önska lycka till i EU-kretsen.

Dagordningspunkt 3 handlar om omlokalisering av Europeiska läkemedelsmyndigheten och Europeiska bankmyndigheten.

Anf. 42 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Vid mötet nästa vecka kommer allmänna rådet att diskutera det förfarande som ligger till grund för beslut om omlokalisering av EU-myndigheterna, Ema och Eba – det handlar alltså om medicinska frågor och budgetfrågor. Detta är en följd av Storbritanniens utträde ur unionen.

Som nämnden vet har Sverige en mycket stark kandidatur när det gäller läkemedelsmyndigheten, Ema. Men nu handlar det alltså om förfarandet, inte själva valet. Avsikten är att stats- och regeringscheferna ska ställa sig bakom processen och kriterierna i samband med Europeiska rådet den 22–23 juni.

När det gäller processen uppmanas medlemsstaterna att senast den 31 juli 2017 skicka in sina erbjudanden till rådets generalsekreterare, baserat på de kriterier som har presenterats. Kommissionen föreslår att det därefter genomförs en bedömning av erbjudandena och överlämnar

dessa senast i slutet av september till rådssekretariatet. Omröstning och beslut om själva omlokaliseringen föreslås fattas i marginalen på allmänna rådet den 17 oktober.

Själva omröstningen baseras på ett slutet poängsystem där alla medlemsstater har lika många röster.

Kriterierna som föreslagits omfattar huvudsakligen

- en sömlös övergång till den nya lokaliseringen
- tillgång till centralt belägna kontorsbyggnader
- god tillgänglighet vad gäller internationella flyg och lokaltrafik
- bra hotell och bostadsbestånd
- god tillgänglighet till internationella skolor och barnomsorg
- tillgång till god sjukvård och arbetstillfällen för medföljande.

Medlemsstaterna har överlag ställt sig bakom den tidtabell som föreslagits med beslut i oktober. Diskussionen har i huvudsak kretsat kring frågor som vilka kriterier som borde prioriteras samt om beslutet bör tas i samband med allmänna rådet eller Europeiska rådet i oktober.

En utestående fråga handlar om kommissionens roll i utvärderingen. Vissa medlemsstater, däribland Sverige, har efterfrågat att kommissionens utvärdering bör kopplas till omröstningen om omlokaliseringen.

Regeringens ståndpunkt är att vi har ställt oss bakom förslaget om ett snabbt beslut. Vi har understrukt vikten av att omlokaliseringen genomförs sömlöst, utan störningar i Emas verksamhet. Avbrott i verksamheten kan nämligen få allvarliga konsekvenser på läkemedelsområdet och påverka folkhälsan negativt.

Vi har dessutom verkat för att beslutet ska baseras på en bred lista med objektiva kriterier. Givet att det förslag till kriterier och process som nu presenteras ligger väsentligt i linje med vad regeringen efterfrågar kan vi i princip ställa oss bakom detta. Men vi kommer att fortsätta verka för en starkare koppling mellan kommissionens utvärdering och själva omröstningen, som alltså är hemlig.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Det höjdes på en del ögonbryn runt bordet här av glädje över att barnomsorgsbiten också är med i kriterierna.

Jag inleder med en fråga: Betyder det här att det, som det ser ut nu, inte är självklart att de här kriterierna och därmed något slags objektiv utvärdering eller analys av dem över huvud taget kommer att kopplas till själva beslutet om var myndigheten ska placeras? Det låter inte helt konsekvent. Men EU kanske fungerar på det sättet just nu.

Anf. 44 JENS HOLM (V):

Kräver EU fortfarande att Storbritannien ska stå för alla kostnader för flytten av de här två myndigheterna? Det verkar lite konstigt. Flytten är en EU-angelägenhet. Då borde man kunna dela på det på något vis, så att man kan ha en konstruktiv förhandling och så vidare.

Du får gärna förtydliga det lite.

Anf. 45 TINA ACKETOFT (L):

Tack för redogörelsen, statsrådet!

Jag vill hänga på Åsa Romsons fråga om kopplingen mellan de uppfyllda kriterierna – som verkar vara väldigt bra och som jag är glad över att vi har. Den svenska ståndpunkten har hela tiden varit att det inte kan vara ett High Chaparral-förfarande. Nu raljerar jag lite, men det har ändå varit lite på det sättet tidigare när det gäller myndigheters placering.

Utan att vara lokalpatriot – jag är EU-vän – kan jag också säga att det låter som att Medicon Village uppfyller alla kriterierna. För dem som inte är skåningar handlar det alltså om Malmö–Lund-området.

Åsa Romson var också inne på transparensen i förfarandet. Kommer medlemsländerna att få möjlighet att se de andra ländernas handlingar och följa processen på ett tydligt sätt?

Anf. 46 Statsrådet ANN LINDE (S):

När det gäller både Åsa Romsons och Tina Acketofts frågor om kriterierna kommer att följas och om transparensen i förfarandet är det på det sättet att man ska komma överens om kriterierna, som alla verkar vara överens om. Men själva röstningsförfarandet är tänkt att gå till på det sättet att alla får sex röster var. Man ska lägga tre på den man tycker är bäst, två på den som man tycker är nästbäst och en på den som man tycker är tredje bäst. Men det är ju hemligt.

Det betyder att man kommer överens om vilka kriterier länderna ska titta på, men det finns ingenting som säger att länderna måste följa de kriterierna när de lägger sina röster.

Kommissionen vill att det här ska vara medlemsländernas ansvar. De drar sig alltså lite för det. Vi har efterfrågat en kortlista, eftersom vi vet att vi uppfyller kriterierna på ett mycket bra sätt. Vi är ganska säkra på att Sverige skulle komma med på en lista över de fem länder som uppfyller kriterierna bäst är, om man kan komma fram med en sådan.

Men kommissionen vill inte ta ansvar för att peka ut några länder framför andra länder. Det blir alltså medlemsländernas eget ansvar att följa de reglerna i den hemliga omröstningen. Samtidigt vet vi att 21 av 27 länder vill ha Ema. När man då kommer till en omröstning är frågan om man kommer att ta det ansvaret, även om man själv vill ha myndigheten. Jag är inte säker på det.

Det här kommer att bli en mycket stor politisk diskussion i slutänden. Vi vill att det ska vara objektiva kriterier. Kommissionen får gärna ta fram en kortlista. Och vi vill att man följer det förfarandet.

När det gäller transparensen är det öppet, så länge det inte är något land som begär sekretess. Man kan begära sekretess på sitt erbjudande eller på delar av erbjudandet. Det kan finnas en rad skäl för det. Och vi vet inte ännu hur det kommer att se ut. Vi har intresse av att det är öppet, så att vi kan visa vårt mycket fina bud.

När det gäller flytten, Jens Holm, framkommer det i vårt utgångsbud att briterne ska betala flytten. Deras utträde ur EU innebär en jättestor kostnad för alla oss andra, eftersom de inte kan ha kvar myndigheterna. Dessa måste flyttas. Då anser vi att de måste ta de kostnader som de åsamkar EU. Det är utgångsbudet i vår budgetdiskussion.

2016/17:43
16 juni

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Det låter som att frågan kommer att återkomma.

Jag uppfattar det som att man i alla fall ska ta ett skyndsamt beslut om vart de här myndigheterna ska omlokaliseras innan man har kommit överens om kostnaderna för det. Rent praktiskt torde det betyda att det inte blir någon flytt innan man är överens om båda delarna.

Jag har inte hört någon annan synpunkt på den ståndpunkt som det redogjordes för. Därför kan jag konstatera att nämnden ställer sig bakom den av regeringen här redovisade inriktningen.

Därmed är vi klara med det som allmänna rådet tar upp angående brexit och EU-27 och kan gå vidare till allmänna rådets dagordning i övrigt. Vi tar först alla punkter som EU- och handelsminister Ann Linde ansvarar för, och sedan kommer utrikesminister Margot Wallström och Ann Linde att tillsammans ta den punkt som handlar om förberedelserna inför Europeiska rådet.

§ 3 Allmänna frågor**Statsrådet Ann Linde****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 16 maj 2017****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 20 juni 2017**

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Vi börjar med återrapporten i denna del, det vill säga från mötet i allmänna rådet den 19 maj. Har ministern något att säga?

Anf. 49 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, jag har inget att säga utöver den skriftliga rapporteringen.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att ingen av nämndens ledamöter vill ställa några frågor med anledning av den återrapporten. Vi tackar för den.

Vi går vidare med dagordningspunkt 4, som är en stående punkt som det inte brukar behöva nämnas någonting om. Så är fallet även i dag. Därför börjar vi på dagordningspunkt 6, Rådets 18-månadersprogram.

Anf. 51 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! De tre kommande EU-ordförandeskapsländerna Estland, Bulgarien och Österrike har tagit fram en gemensam agenda med ämnen och viktiga frågor som rådet kommer att ta upp de kommande 18 månaderna. På basis av denna plan utarbetar vart och ett av de tre länderna sitt eget mer utförliga sexmånadersprogram.

Enligt rådets arbetsordning ska rådet ställa sig bakom 18-månadersprogrammet. Det finns inte något egentligt utrymme för att påverka det. Vid rådsmötet förväntar vi oss alltså inte någon diskussion.

De kommande ordförandeskapsländerna utgår från de fem prioriterade områden som Europeiska rådet kom överens om i sin femåriga strategiska agenda i juni 2014.

Programmet handlar alltså om frågor som rör sysselsättning, tillväxt och konkurrenskraft, makt till och skydd av medborgarna, energi- och klimatpolitik, området för frihet, säkerhet och rättvisa samt EU som en stark global aktör.

I programmet nämner trion övergripande att den vill främja delaktighetsarbetet, medborgarförankring och debatten om EU:s framtid. Vi kan välkomna programmet och ställa oss bakom att ordförandeskapstrions 18-månadersprogram bekräftas av rådet.

Anf. 52 LARS-AXEL NORDELL (KD):

De prioriterade fem frågorna är angelägna, men jag undrar hur det kommer sig att migrationsfrågan inte finns med. Det är en avgörande och viktig fråga, och jag kan tänka mig att man har diskuterat den när man har valt ut och prioriterat de fem frågorna. Hur kommer det sig att den inte är med? Det är min fråga.

Anf. 53 JENS HOLM (V):

Det är inte på den här nämnden som vi ger mandat för slutsatserna, men jag gör ett medskick vad gäller säkerhets- och försvarsbiten – den första punkten.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, men vi är på dagordningspunkt 6, Rådets 18-månadersprogram, och där ger vi mandat för beslut. ER-punkten tar vi tillsammans med utrikesministern.

Anf. 55 Statsrådet ANN LINDE (S):

Tack för frågan! Den femte frågan är EU som en stark global aktör. Där ingår genomförandet av EU:s globala strategi.

Trion nämner fortsatt jämställdhetsintegrering i alla policies, migration inklusive att adressera orsakerna till migration, ökat samarbete med internationella organisationer, främja EU-perspektiv för länderna på västra Balkan, stötta de södra grannskapen inom ramen för EU:s grannskapspolitik, Mellanöstern och tvåstatslösningen, samarbeta internationellt mot terrorgrupper som Daish, genomföra målen i Agenda 2030, handel med fokus på CETA och ett strategiskt partnerskapsavtal med Japan. Detta ingår i punkt 5.

Anf. 56 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Det är jättebra. Tack så mycket för informationen.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Jag blev nu informerad om att själva dokumentet om 18-månadersprogrammet inte har kommit nämnden till del. Då kommer det heller inte att kunna ges ett beslutsmandat för att godkänna det, utan då får vi ta detta i ett skriftligt förfarande.

Det är ren formalia att godkänna. Det är naturligtvis inte så att Sverige kan komma att ändra det, men jag tänker att det är en viktig hanteeringsfråga för nämnden när det gäller att vi ska ge mandat för beslut.

Om det är bara är information om att det är så här det ser ut och det inte ska fattas något beslut av ministrarna har vi inga problem med att tacka för denna information, men när det står i våra handlingar att det är ett beslutsmandat som ska ges måste handlingen som vi ska ge mandat för att fatta beslut om komma nämnden till del i sammanhanget med alla andra handlingar, inte lämnas till ledamöterna på bordet under sittande möte.

Jag föreslår att vi avslutar denna punkt och att den i stället går till skriftligt samråd, om det inte finns fler frågor. Sådana får man givetvis ställa.

Anf. 58 JENS HOLM (V):

Jag har en fråga om själva formaliabiten. Finns programmet hos regeringen? I så fall, när kom det till regeringen, och varför har vi inte fått det?

Anf. 59 Ämnesrådet ERIK RUDAL:
Programmet är daterat den 2 juni. Vi får helt enkelt kolla upp detta och återkomma med pappret till nämnden.

2016/17:43
16 juni

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Ja, det torde behövas om ministern på tisdag, formellt sett – även om det blir en summarisk diskussion eller liknande – ska fatta beslut om att godkänna det.

Därmed blir dagordningspunkt 6, Rådets 18-månadersprogram, ett skriftligt samråd. Nämnden vill nog ha åtminstone hela måndagen på sig för ett sådant samråd. Det är bra om handlingen kommer så snart som möjligt.

Vi går över till dagordningspunkt 7, Den europeiska planeringsterminen. Den gäller också ett beslut och godkännande av en handling. Vi har fått handlingen; den finns i en länk.

Anf. 61 Statsrådet ANN LINDE (S):

Det är en fördel att byråkratin fungerade där. Jag får be om ursäkt för att nämnden inte har fått 18-månadersprogrammet. Det får skickas över så fort det är slut här.

När det gäller förslagen till landsspecifika rekommendationer inom den europeiska terminen ska dessa godkännas samlat av allmänna rådet och sedan överlämnas till Europeiska rådet.

Samråd med nämnden om rekommendationerna har skett tidigare inför både Epsco och Ekofinrådet, som äger rum denna vecka. Regeringen ser rekommendationerna som ett instrument för att uppmuntra till en ansvarsfull ekonomisk politik och uppfyllelse av de mål som satts upp inom EU. Samtidigt är det ytterst parlamenten i medlemsländerna som beslutar om utformningen av den nationella ekonomiska politiken.

Med detta sagt föreslår jag att Sverige vid allmänna rådet godkänner årets landsspecifika rekommendationer så att de kan överlämnas till Europeiska rådet.

Anf. 62 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi står fast vid våra tidigare avvikande meningar.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för den av regeringen här redovisade ståndpunkten, med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går över till dagordningspunkt 8, Det interinstitutionella avtalet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 64 Statsrådet ANN LINDE (S):

Dagordningspunkten om det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning innehåller både en diskussionspunkt och en informationspunkt.

När det gäller diskussionspunkten om lagstiftningsprogrammet kommer medlemsstaterna att få en första möjlighet att diskutera vilka konkreta lagförslag som vi vill att kommissionen ska lägga fram under nästa år. Regeringen anser att kommissionen bör fokusera på de frågor där EU

har åtagit sig att leverera under den nuvarande mandatperioden. Det är viktigt att ge utrymme för ett effektivt genomförande av den stora mängd initiativ och åtgärder som kommissionen redan har presenterat.

Inom området för jobb och tillväxt är det angeläget att det blir ett ambitiöst genomförande av initiativen i inre marknadsstrategin och strategin för den digitala inre marknaden. Det är också betydelsefullt att fortsätta de frihandelsförhandlingar med tredjeländer som har påbörjats. Det är även viktigt att flykting- och migrationspolitiken fortsätter att stå högt på kommissionens agenda.

Gällande klimat-, energi- och miljöpolitiken vill regeringen se ett skyndsamt genomförande av energi- och klimatpaketet till 2030. För att kunna möta EU:s energi- och klimatmål behövs förslag om bland annat koldioxidkrav på tunga fordon. Fokus på energi- och klimatmålen bör även ingå i den kommande översynen av miljö- och energiriktlinjerna på statsstödsområdet.

Beträffande informationspunkten avser ordförandeskapet att kort informera om de steg som har tagits och som planeras i genomförandet av det interinstitutionella avtalet. Det är positivt att genomförandearbetet går framåt. Det är viktigt att institutionerna lever upp till de ökade åtaganden om öppenhet som gjorts i det interinstitutionella avtalet och att de håller de deadliner som har överenskommit.

Anf. 65 JOHNNY SKALIN (SD):

Det kan tyckas lite konstigt att gå emot beslut som man redan beslutat att genomföra, men jag vill ändå framföra att det bästa vore om Sverige stod för uppfattningen att vi ska minimera lagstiftningen på europeisk nivå så mycket som möjligt. Det är inte den uppfattning som riksdagen i övrigt har – det är jag medveten om – men jag vill ändå framföra vår uppfattning om den saken så att vi kvarstår som konsekventa i vår EU-kritiska hållning.

Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Med detta kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi tackar för informationen under denna punkt.

Finns det några övriga frågor som ministern vill nämna i samband med rådet?

Anf. 67 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Det finns en informell lunchdiskussion. Nämnden bör kanske informeras åtminstone om temat för denna? Jag vet att innehållet kommer att diskuteras närmare med finansutskottet. Men temat kanske har bytts?

Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S):

2016/17:43

Det kommer att hållas en informell lunchdiskussion om framtiden för EU:s finanser. Jag räknar inte med att göra några som helst inlägg där som inte redan är kända eller avstämnda ståndpunkter.

16 juni

Anf. 70 MARIA PLASS (M):

Jag är lite nyfiken på om regeringen ska framföra några synpunkter under diskussionen. Jag tycker att det är viktigt att regeringen är aktiv i denna diskussion och att man tänker på den budgetrestriktiva linje som vi är överens om. Detta vill jag ha som ett medskick i diskussionen.

Anf. 71 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Jag delar helt den uppfattningen. Jag tar detta med mig och ska vara aktiv i de delarna.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

§ 4 Allmänna frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Statsrådet Ann Linde

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 20 juni 2017

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare på dagordningen för allmänna rådet, och förutom EU- och handelsminister Ann Linde hälsar vi utrikesminister Margot Wallström välkommen.

Vi har en punkt på kvar på dagordningen för allmänna rådet innan vi går in på utrikesfrågor med utrikesministern. Det är dagordningspunkt 5, Förberedelser inför Europeiska rådet.

Anf. 74 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Europeiska rådet äger rum nästa vecka, den 22 och 23 juni. Ni har fått ta del av ett första utkast till slutsatser. Jag kommer först att föredra punkterna om jobb, tillväxt och konkurrenskraft, migration samt övriga frågor på dagordningen. Utrikesministern kommer därefter att kommentera de frågor som rör säkerhet och försvar liksom externa relationer.

Under punkten om jobb, tillväxt och konkurrenskraft kommer frågorna om den inre marknaden att ges stort utrymme för sin roll i att skapa tillväxt och arbetstillfällen samt främja investeringar och innovation. EU:s inre marknad har varit den viktigaste drivkraften för EU:s konkurrenskraft sedan 1992, och resultaten är tydliga: robust tillväxt, fler jobb och större välfärd.

En väl fungerande inre marknad är även en viktig del av ett mer socialt Europa där den sociala och ekonomiska utvecklingen går hand i hand. Vi behöver lägga mer tid och kraft på att diskutera frågor som berör människor i vardagen och tydliggöra sambandet mellan tillväxt, konkurrenskraft och sociala framsteg. Det är något regeringen lägger vikt vid.

Europeiska rådet kommer också att ta upp internationell handel. Regeringen välkomnar detta. En öppen och fri global handel och utländska investeringar är grundläggande för att skapa jobb, tillväxt och välbefinnande, i synnerhet för ett handelsberoende land som Sverige. Regeringen kommer dock att verka emot de protektionistiska delarna i slutsatstexten om handeln.

Europeiska rådet kommer även att ställa sig bakom förslagen till landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna.

Fru ordförande! Stats- och regeringscheferna kommer återigen att diskutera migration. Den 3 februari i år antog stats- och regeringscheferna en deklaration om den externa dimensionen av migration, med prioriteringar som syftade till att rädda liv och förhindra människosmuggling – den så kallade Maltadeklarationen. Europeiska rådet ska följa upp det arbetet och vikten av samarbete med tredjeland för hållbara arrangemang för återvändande. Vi behöver samtidigt fortsätta fokusera på att rädda liv.

Det är hög tid att EU når fram till en överenskommelse om en översyn av det gemensamma asylsystemet. Europeiska rådet förväntas också bekräfta sin ambition att nå en uppgörelse framför allt i fråga om solidaritet och ansvarsfördelning. Men det är tyvärr så att den tidigare satta tidslinjen för att nå resultat inte kommer att hållas. Regeringen kommer dock att fortsätta verka för att detta ska ske snarast. För att få till en helhetslösning behöver alla länder kompromissa. Det handlar om ett givande och tagande.

Vidare föreslås att EU:s kriterier för vad som avses att kvalificera så kallade säkra tredjeländer anpassas till kraven enligt Genèvekonventionen och EU:s primärrätt. Kommissionen uppmanas att lägga fram ett reviderat förslag i den delen. Hur ett sådant förslag från kommissionen kommer att se ut vet vi inte i dagsläget.

Regeringen hade föredragit att inte lyfta ut och gå före med just frågan om säkra tredjeländer i nuläget. Det nya asylsystemet måste ses som en helhet. Bland de andra medlemsstaterna finns det dock ett starkt stöd för de aktuella skrivningarna om säkra tredjeländer i rådsslutsatserna. Helst hade vi velat stryka den meningen, men vi bedömer alltså att det inte finns något stöd för det; som det ser ut nu är vi ensamma i den uppfattningen.

Regeringen kommer därför att driva på för att meningen omformuleras så att det tydliggörs att även detta förslag måste vara en del av helheten. Det är alltså detta jag söker nämndens mandat för. För att komma vidare i denna del måste vi komma överens om de andra delarna, exempelvis solidaritetsmekanismen. I sammanhanget är det naturligtvis viktigt att framhålla att vi inte slutligt går med på några delar innan alla delar av asylsystemet är färdigförhandlade.

Låt mig också vara tydlig med att Sverige aldrig kan acceptera en ordning som strider mot internationell rätt. Asylsökande ska inte sändas iväg utan att få en individuell prövning, men det är inte heller det som ligger på bordet.

Stats- och regeringscheferna förväntas också bekräfta EU:s åtagande och skyndsamt genomföra Parisavtalet. Det är ett arbete som måste göras för att stävja klimatförändringarna.

Europeiska rådet har även fått upp ett digitalt Europa som en egen rubrik på agendan, vilket är ett sätt att försöka ta ett övergripande och brett grepp på digitaliseringsfrågorna. Vi lär se mer av detta under det estniska ordförandeskapets andra halvår 2017. Som ni vet prioriterar även den svenska regeringen digitala frågor.

Anf. 75 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Jag kommer att föredra punkten om säkerhet och försvar samt externa relationer. Stats- och regeringscheferna ska ju vid Europeiska rådet återkomma till frågan om det pågående arbetet med att stärka EU:s säkerhet och försvar. I ljuset av både inre och yttre utmaningar och i en alltmer spänd omvärldssituation är det angeläget att stärka befintligt samarbete.

Den senaste tidens terrordåd, som ju också drabbat oss här i Sverige, visar på vikten av att EU står enat i kampen mot terrorism. Ett starkt budskap från Europeiska rådet om att driva arbetet framåt inom EU vad gäller inre säkerhet kommer lägligt i tid. Vad gäller den yttre säkerheten

kommer Europeiska rådet att behandla genomförandet av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Det är ett arbete som regeringen stöder fullt ut. Vi behöver ta ett samlat ansvar för Europas säkerhet.

I vår mening bör fokus vara en ökad europeisk förmåga för civil och militär krishantering, understödd av ett fördjupat samarbete om militära och civila kapaciteter. Regeringen har två övergripande mål med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, dels en utvecklad gemensam säkerhets- och försvarspolitik, dels en stärkt sammanhållning inom unionen. Båda är viktigare än någonsin med tanke på det omvärldsläge vi befinner oss i.

I utkastet till rådsslutsatser görs referenser till en fråga som regeringen tidigare har framhållit och lägger särskild vikt vid, nämligen förslaget att upprätta ett permanent strukturerat samarbete, det så kallade Pesco. Regeringens ambition är att regeringen ska delta i detta samarbete, och vi ser fram emot det fortsatta arbetet. Vi tycker att ett inkluderande Pesco som bidrar till att uppnå ambitionsnivån när det gäller den gemensamma utrikes- och försvarspolitik som lades fast av Europeiska rådet i december förra året är i linje med svenska intressen om ett enat solidariskt och handlingskraftigt EU.

Kommissionen har nyligen presenterat ett förslag till en europeisk försvarsfond inklusive ett försvarsindustriellt utvecklingsprogram som ska stödja medlemsstaternas utveckling av försvarsmaterial och förmågor. Även detta berörs i slutsatserna. Regeringen välkomnar förslag som har till syfte att utveckla den europeiska försvarsindustrins samarbete och konkurrenskraft. Vi kommer att granska förslagen noga och medverka aktivt och konstruktivt i de kommande förhandlingarna.

Grundläggande för Sverige är att samarbetet respekterar mellanstatligheten och att möjligheterna till relationen med länder utanför EU inte begränsas. Det är också viktigt att alla industrier i Europa kan delta på lika villkor och att projekten inte enbart kommer ur gemensamma europeiska förmågeprioriteringar utan även är öppna för regionala projekt med ett mindre antal medlemsstater.

Jag vill också framhålla att regeringen tycker att finansieringen ska ske genom reella omprioriteringar under utgiftstaken inom nuvarande budgetram – alltså inga nya pengar till det.

Sammantaget ser vi alltså fram emot Europeiska rådets behandling av de steg som under våren har tagits på säkerhets- och försvarsområdet. Vad gäller externa relationer, till slut, har det hittills angetts att både Donald Tusk och Juncker kommer att avrapportera från internationella möten som nyligen har hållits. Det är den inriktningen regeringen kommer att verka för i förberedelserna inför Europeiska rådet.

Anf. 76 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Jag tackar för föredragningarna.

Först har jag en formaliafråga. Även ett utrikesministerråd äger rum nästa vecka, och jag gissar att en del av de slutsatserna kommer att tas vidare till ER. Jag undrar därför vad det är vi tar ställning nu respektive vad det är vi tar ställning till vid nästa samråd.

Mina kommentarer rör säkerhet och försvar. Behovet av europeiskt samarbete på detta område är, precis som utrikesministern säger, inte bara angeläget utan större än på länge. Vi tycker att det är positivt. Vi

noterar också att regeringen säger sig stödja detta fullt ut, och det vore ju intressant att få en ytterligare förklaring till vad det betyder. Sedan har utrikesministern givit exempel på mål och områden.

Jag skulle också vilja fråga vilka beslut som nu fattas i allmänna rådet respektive i Europeiska rådet. Är det att gå vidare i förhandlingarna om dessa väldigt konkreta frågor, europeisk försvarsfond respektive PESCO, eller när fattar vi vilket beslut? Vi har nämligen diskuterat frågorna förut.

Vi är positivt inställda till ett fördjupat samarbete, men samtidigt är det klart att detta kan få finansiella återverkningar. Det kan också få återverkningar för vår försvarsindustri. Där vill jag trycka på att det är viktigt att villkoren för att kunna få medel från den europeiska försvarsfonden inte på något sätt missgynnar oss som ett mindre land.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Det vi har på dagordningen just nu är alltså förberedelserna inför Europeiska rådet, och där finns det som ministern nämnde ett första utkast till slutsatser som ska komma från Europeiska rådet. Diskussionen på denna dagordningspunkt är alltså knuten till det utkastet och hur det ska utvecklas vidare. Precis som du säger har vi ett samråd med utrikesministern som följer direkt på detta och som handlar om just utrikesrådet, och det kommer naturligtvis också att flöda in. Men det är väl den distinktion man göra hittills.

Anf. 78 ESKIL ERLANDSSON (C):

Tack för redovisningen, statsråden! Förutom den frågeställning som Karin Enström nämnde kring vad orden ”fullt ut” betyder har jag en fundering och frågeställning gällande detta med säkra länder. Det är alldeles uppenbart att den diskussionen, och kanske till och med ställningstagandet i den delen, kommer – och kommer i närtid.

Min undran och fråga är vilka kriterier man kommer att använda sig av för att bedöma om ett land är säkert eller inte. Vad har Sverige för inställning till och ställningstagande i diskussionen om vad som är säkert och inte säkert?

Anf. 79 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag tänkte hålla mitt inlägg ganska kort; vi har ju möjlighet att återkomma på onsdag.

Jag invänder mot regeringens inställning vad gäller socialpolitiken och den sociala pelaren.

Migrationspolitiken vill vi inte se på en överstatlig nivå på något sätt, och inte heller på något sätt som man från regeringens sida kallar ”samarbete”. Det är inte riktigt den uppfattningen vi har att man vill ha vad gäller den typen av frågor.

Vi invänder också vad gäller försvars- och säkerhetspolitiken, vilket vi även har anfört tidigare i EU-nämnden, och vad gäller landsspecifika rekommendationer. Jag har dessutom begärt att få återkomma vid ett senare tillfälle.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Du anmäler alltså avvikande mening i denna diskussion?

Anf. 81 JOHNNY SKALIN (SD):
Ja.

Anf. 82 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag tackar ministrarna för föredragningen.

I EU börjar vi komma in i ett vägska! vad gäller om vi ska ha mer samarbete eller mindre samarbete. Det är bra att vi får ett asylsystem som är hållbart och där vi gör någorlunda lika. Jag tror att det fullständigt nödvändigt att ha ett samlat grepp.

Jag saknar lite diskussionen om lagliga vägar in. Jag har här tidigare fört fram möjligheten att kunna söka i tredjeland. Jag tycker att den diskussionen ändå bör kunna finnas med. Har ministrarna någon kommentar om lagliga vägar in?

Den sociala pelaren innebär att vi börjar gripa in mer i varandras socialförsäkringssystem, vilket jag känner mig tveksam till.

När det gäller säkerhets- och försvarssamarbetet tycker vi kristdemokrater att det till viss del är nödvändigt att gå vidare. Men det är viktigt att regeringen står fast vid att det är vi själva nationellt som bestämmer vilka typer av samarbeten vi vill ha.

Vad gäller den nya försvarsfonden sägs det att inga nya resurser ska till, men frågan är vad det kommer att få för konsekvenser för den svenska försvarsindustrin. Det är viktigt för Sverige att vi har en försvarsindustri som är kompatibel med vilken typ av försvar vi har.

Därför är det viktigt att vi verkligen vet vad detta kommer att leda till framöver. Just nu känns det osäkert vad det kommer att leda till och vad det kommer att innebära för svensk försvarsindustri.

Jag vill därför få fört till protokollet att vi känner en viss tveksamhet. Även om vi står bakom regeringen och inte har någon avvikande mening här i dag finns det många frågetecken när det gäller vad Sverige är på väg att lämna över till EU. Detta måste ske med parlamentet involverat.

Anf. 83 JENS HOLM (V):

Jag börjar med migrationsdelen.

Jag håller med Désirée Pethrus om det hon sa om lagliga vägar in i EU. Det vore bra om Sverige lyfte upp den frågan, för den finns inte med i förslaget till slutsatser.

Det är bra att Sverige lyfter upp frågan om säkra tredjeländer. Det är extremt spekulativt att börja med sådana listor och försöka skicka ut människor i någon form av snabbspår till olika länder som ofta inte alls är säkra. Eskil Erlandsson fråga är därför legitim. Vilka kriterier ställer Sverige upp för att ett land ska kunna sägas vara säkert?

Vad gäller handelsfrågan är det bra att vi kan få fler handelsavtal med länder runt om i världen, men det är olyckligt om dessa handelsavtal kopplas ihop med investeringsskydd för bolag. Investeringsskydd är något helt annat och innebär att bolag kan stämna stater om de anser sig dåligt behandlade. Vi tycker att man i så fall får gå till allmän domstol. Mercosuravtalet innehåller inget krav på investeringsskydd medan avtalet med Japan gör det. Det visar att det går att ha handelsavtal utan investeringsskydd.

Min sista fråga rör försvarsdelen. Jag tycker att det är en olycklig formulering om Nato. Vänsterpartiet vill inte ha ett utökat militärt sam-

arbete med Nato. Det är också olyckliga formuleringar om ett ökat försvarssamarbete och ökade investeringar i försvarsindustri.

Det står att man ska använda EU-medel för försvarsmaterielproduktion och uppköp, och den svenska linjen är att detta ska användas inom ramen för föreliggande budget. Men anser regeringen att det är okej att ta pengar från en del av EU:s gemensamma resurser för att pumpa in i köp av mer försvarsmateriel? Ska EU:s gemensamma medel verkligen gå till försvarsmateriel? Det anser inte jag.

Kopplat till detta finns frågan om Europeiska investeringsbanken. Det står att medel från den ska kunna gå till att utveckla försvarsmaterielproduktion. Det är en olycklig formulering. Våra gemensamma investeringsmedel ska inte gå till krigsmakter i EU och till produktion av vapen. Det får medlemsländerna själva lägga pengar på i så fall.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Jag har förstått att regeringen i dagsläget motsätter sig formuleringen i det, som ministern betonade, första utkastet på slutsatser till toppmötet när det gäller just att diskutera konceptet om säkra länder på nytt.

Det är särskilt olyckligt att man tar ut det ur en bredare diskussion. När EU-nämnden för bara några veckor sedan samrådde inför RIF-rådet konstaterade ministern att asylpaketet och hela diskussionen om nya gemensamma tag i asylfrågan för att få ett system som bättre klarar dagens situation i EU inte har kommit framåt.

Då blir det extra problematiskt att detta tas ut inför Europeiska rådet, särskilt i sådan känslig materia. Formuleringarna som står nu kan ju gå åt olika håll. Jag är inte helt säker och vill just därför fråga, eftersom ministern betonade att det inte alls ligger på bordet att det skulle vara bedömningar som går emot hur Sverige i dag bedömer kriterier för säkra länder. Men sanningen är väl att vi inte riktigt vet. Om EU gör denna typ av uttalanden har kommissionen väldigt vitt mandat att återkomma med olika typer av system – och detta inte kopplat till hela diskussionen.

Jag vill därför understryka den fråga som har ställts av andra och höra lite mer om hur regeringen tänker sig strategin här för att få ett rimligt och balanserat beslut på toppmötet.

Anf. 85 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag börjar med frågan om regeringen motsätter sig formuleringen. Nej, det är inte det vi söker mandat för. Vi söker mandat för att få omformulera den mening som står i paragraf 13 så att den blir bättre och understryker helheten i själva asylpaketet. Vi hade helst velat stryka den, men eftersom vi efter gårdagens Coreper inser att vi är ensamma om att vilja stryka den ber vi som sagt om mandat att få omformulera den så att helheten i asylpaketet understryks, med solidariskt ansvarstagande och så vidare.

Frågan från KD:s Désirée Pethrus om sociala pelaren känner vi till, och Johnny Skalins invändningar är också välkända. De frågor Eskil Erlandsson, Jens Holm och Désirée Pethrus hade om migration besvaras av statssekreterare Lars Westbratt som är ansvarig för migrationsfrågor. De frågor som gäller försvar och säkerhet besvaras av utrikesministern.

Jens Holms fråga om att det är olyckligt att handelsavtal kopplas till investeringsskydd ligger på mig. Det som ligger i förslaget till ER-syn-

2016/17:43

16 juni

Anf. 86 Statssekreterare LARS WESTBRATT:

Ordförande! Precis som flera har gett uttryck för här, inte minst ordföranden, hade vi egentligen inte velat ta denna fråga vid detta tillfälle, utan vi hade kanske till och med velat stryka den meningen. Men nu finns det ett starkt stöd bland alla andra medlemsländer för att lyfta in denna fråga och diskutera den.

I dagsläget är det framför allt en uppmaning från rådet till kommissionen att kommissionen ska återkomma med ett lagförslag. Man ska vara medveten om att ett sådant här lagförslag ska diskuteras och förhandlas mellan medlemsländerna. Det kommer också att förhandlas med Europaparlamentet. Vad som i slutänden kommer ut ur detta är svårt för oss att säga, särskilt som vi inte ens har sett ett lagförslag på vad det är för kriterier som ska gälla.

För Sverige är helheten mycket viktig. Ingenting är färdigt förrän allt är färdigt i denna fråga. Det handlar om ett givande och tagande i sådana här förhandlingar. Sverige ska vara en konstruktiv part i dessa förhandlingar, men samtidigt är det viktigt för oss att vi får en helhetslösning som är bra och visar på just solidaritet. Det är också denna fråga vi har tagit upp i ståndpunkterna och vill driva vidare.

När det gäller förslaget har vi gjort en liten analys av vad denna mening egentligen innebär. Det är internationell rätt och EU:s primärrätt man hänvisar till när det gäller säkra tredjeländer. Det innebär att Genèvekonventionen, Europakonventionen och EU:s stadgar för grundläggande rättigheter måste iakttas på detta plan. Det i sig innebär att principen om non-refoulement fortfarande ska gälla. Man ska rätt att söka asyl, och man ska också ha rätt att få en individuell prövning.

Det som vi ser som en liten skillnad är att det i dag ställs i asylprocedurdirektivet ett krav på att det ska finnas en anknytning till det tredje land som man skickas tillbaka till. Denna anknytning kommer, som vi tolkar det, inte längre att behövas.

I det nuvarande asylprocedurdirektivet finns också en skrivning om att man ska ha tillgänglighet till arbetsmarknaden. Det kan dock vägas upp av vissa rättigheter som man får genom Europakonventionen och Genèvekonventionen.

Så ser situationen ut.

Några listor om säkra länder finns inte ännu. Den diskussionen har inte påbörjats, utan det här är en fråga som själva lagstiftningen.

När det gäller lagliga vägar in vet ni sedan tidigare att Sverige vid flera tillfällen har uttryckt på europeisk nivå att det är viktigt med lagliga vägar in. Sverige fortsätter att jobba allmänt med denna fråga.

I sak kan man säga att vi här har det nya förslaget om vidarebosättningsförordning som också förhandlas när det gäller lagliga vägar in. Det är viktigt att vi kommer framåt i det. Det är inte alldeles lätt att komma framåt. Många vill ha en frivillighet, och då riskerar vi att inte få det fullt ut. Vi tycker att det ska vara en skyldighet med vidarebosättning.

Anf. 87 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den första frågan handlar om vad ”fullt ut” betyder. Det betyder att vi tycker att den globala strategin och samarbetet, så som det har formulerats, ska genomföras. Vi har inget intresse av att man lyfter ut vissa bitar, utan vi tycker att det är genomförande som gäller. Man ska inte tolka det på något annat, vidare sätt än så. Det är ett stöd till tanken att vi ska ha detta samarbete.

Det är riktigt som Désirée Pethrus säger. Vi kommer förstås att diskutera utförligt en rad vägskalet och val framöver om hur omfattande samarbetet ska vara och hur det ska organiseras, inte minst mot bakgrund av brexit. Det kommer att ge upphov till den typen av diskussioner. Det är omöjligt att veta exakt vart det kommer att ta vägen. Men vi visar här och signalerar att vi är intresserade av att fördjupa samarbetet, särskilt på dessa områden. Vi kommer att vara med. Enligt den här rapporten från ECFR har vi också hittills visat att Sverige är en betrodd partner i alliansbyggande och i diskussionerna om hur man ska hitta en väg framåt.

När det gäller försvarsfonden har vi framför allt framfört synpunkter om att den inte ska vara diskriminerande och att den ska vara konkurrensneutral. Även här återstår att se exakt hur det hela ska utformas, så vi får anledning att återkomma till detta framöver.

Apropå Vänsterpartiets inlägg handlar det framför allt om pengar till forskning. EU har inte en sådan militär kapacitet att man köper in vapensystem, utan tanken är framför allt att detta ska användas till gemensam forskning och gemensamma forskningsprogram.

Det samarbete som vi har med Nato är nu mycket inriktat på hybrid- och cyberverksamhet och på sådana attacker. Det är denna typ av samarbete som är det mest angelägna framöver.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag har en följdfråga. Den handlar om det som vi gick in lite i detalj på här, som riskerar att bli en av de nya sakerna från detta ministermöte.

För egen del känner jag mig inte alls särskilt bekväm med den nuvarande skrivningen i utkastet när det gäller att på nytt titta på konceptet med säkra länder. ER skulle ge en signal som mycket väl kan tolkas av många som att man beställer ett lagförslag där EU generellt sänker kraven på säkra länder.

Konceptet med säkra länder är lite konstigt, eftersom det handlar om ganska osäkra länder och om en väldigt osäker situation för de människor som söker asyl och som av olika skäl ska skickas tillbaka. Det kan gälla att de borde ha fått sin asylansökan prövad i ett annat land eller att de borde ha hanterat flyktingsituationen på ett annat sätt.

Sett i ljuset av den omfattande debatt som vi har i Sverige – inte minst när det gäller bristen på och behovet av anknytning till det land som asylsökande skickas tillbaka till – skulle det vara oerhört svårt att i fråga om den problematik som finns gällande asyl- och migrationsfrågorna i EU förklara och försvara hur statsministrarna på EU-nivå plockar ut frågan om säkra länder och i praktiken öppnar för att få tillbaka ett förslag om att sänka kraven generellt.

Jag tror att detta är en väg som är oerhört farlig att gå. Vi får verkligen hoppas att regeringen kan säkerställa en ändrad inriktning i den delen av denna text.

Anf. 89 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag kan hålla med ordföranden – vi tycker inte heller att man borde ha hanterat denna skrivning nu, utan man borde ha hanterat den i en helhet. Detta har vi framfört, både i bilaterala diskussioner och i Coreper i går.

Sverige har dock inte fått något som helst stöd för detta. Därför söker vi mandat för att försöka att omformulera det så att det blir bättre och mer i linje med den uppfattning som Sverige har när det gäller säkra länder. Vi vill även att det ska tydliggöras hur detta är en del av helheten. Vi kräver mycket mer av andra länder när det gäller att ta ansvar för att ta emot flyktingar.

I sak förstår jag ordförandens oro. Vi har själva känt den, men vi tror att det är mycket bättre att vara en konstruktiv part här. Vi har väldigt tuffa krav på andra länder vad gäller att ta emot flyktingar och anser att politiken generellt sett ska vara generös. Därför anser vi att det är bättre att vi är med även i dessa diskussioner, som för oss är väldigt svåra.

Det är därför som vi trots allt har landat i att vi inte ska kräva att denna skrivning stryks utan att vi i stället ska jobba för en omformulering.

Anf. 90 JENS HOLM (V):

Vi har en avvikande mening om upplägget inför antagandet av dessa slutsatser. Vi tycker att Sverige borde verka för att samarbetet mellan Nato och EU helt och hållet tas bort. Vi tycker heller inte alls om alla dessa texter om försvarssamarbete och investeringar i försvarsindustri. Vi anser att Sverige borde verka för att de ska strykas.

Vad gäller det som står om Europeiska investeringsbanken tycker vi att försvarsindustrin får finansiera sin forskning själv, även om det är för forskningsändamål. Detta skulle bli en subvention till försvarsindustrin.

Inte minst är det olyckligt att det nu står att det ska vara EU-finansiering till produktion av försvarsmateriel. Detta innebär att pengar kommer att tas från andra delar av EU:s budget och läggas på produktion av försvarsmateriel.

Vi tycker att Sverige borde verka för att helt och hållet stryka det som står om säkra länder, även om det i dagsläget inte ser ut att finnas något större stöd för detta. Vi anser också att man tydligt borde ha med referenser till att det måste finnas lagliga vägar in i EU.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

En följdfråga på det som ministern sa pekar just på problematiken med att lyfta ut säkra länder i denna diskussion. Sverige vill vara konstruktivt och har en mycket tydlig position i denna diskussion. Vi har också höga krav på andra EU-länder att möta upp i diskussionen, inte minst när det gäller att få till ett robust asylsystem, som inkluderar lagliga vägar som en viktig parameter för att nå syftet att ge ett alternativ till de livsfarliga resorna över haven.

Vi kan inte se det i handlingarna, man jag undrar ändå: Finns det en process där det låter som att andra länder också vill vara konstruktiva i diskussionen på sitt håll? Är det så att andra bitar som är viktiga för Sverige rör på sig?

Annars är den enda frågan i hela asyldiskussionen där det rör på sig just nu att man öppnar för att sänka kraven på tredjeländer. Det kan ju ändå inte vara en särskilt bra förhandlingsposition för Sverige. Det kan heller inte vara en rimlig hållning i den värld som vi lever i.

2016/17:43

16 juni

Anf. 92 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag skulle vilja säga att detta inte är en korrekt beskrivning. Så sent som i går kom kommissionen med besked om att man kommer att inleda överträdelseärenden mot de länder som inte har tagit emot flyktingar.

Detta är precis i linje med det som Sverige har krävt, nämligen att fler länder ska ta emot flyktingar. Det är en del i det som vi har drivit på för – att det ska finnas ett ansvarstagande från alla EU:s länder.

Hittills har man inte gjort någonting utan bara sagt att alla ska ta ansvar. Men nu går kommissionen in skarpt och säger att man inleder överträdelseärenden mot länder som inte tar emot flyktingar. Därmed har vi kommit en bra bit på väg mot den linje som vi vill ha, så jag tycker definitivt att det finns tecken på att det rör sig i båda delar.

Jag vill också säga att detta inte är skarpt, utan det innebär att kommissionen ska återkomma med ett förslag.

Det som är korrekt är att vi hade velat ha alla delar i det här. Man menar dock att vi har tagit upp andra delar tidigare, och nu vill man ta upp det här. Vi ville att man skulle ta helheten igen, men detta finns det inte stöd för.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen, med avvikande meningar anmällda i ett antal frågor från Johnny Skalin och Sverigedemokraterna samt – oliklydande vad gäller frågor och åsikter – från Jens Holm och Vänsterpartiet.

Vi tackar EU- och handelsminister Ann Linde och går vidare med utrikesministern när det gäller utrikesrådet.

§ 5 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 15 maj 2017**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 19 juni 2017**

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Jag kan meddela att rådsslutsatserna ligger på bordet. Vi har handlingar, men de har av sekretessskäl inte spritts som vanligt när det gäller detta råd.

Välkommen, utrikesminister Margot Wallström! Vi börjar som vanligt med en återrapport från det senaste rådet, som hölls den 15 maj. Vill ministern säga något utöver det som har kommit skriftligt till del, som av sekretessskäl kanske inte alltid är så lättillgängligt för nämndens ledamöter?

Anf. 95 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Vid den informella lunchen som ägde rum vid FAC i maj fördes en diskussion med Afrikanska unionens ordförande Moussa Faki. Den diskussionen hade fokus på det strategiska partnerskapet mellan EU och AU och på vikten av att parterna samarbetar i frågor där de har gemensamma intressen.

Faki påpekade framför allt behovet av samarbete när det gäller fred och säkerhet och klimat samt inom ungdomsfrågor. Flera länder underströk behovet av att ha ett samarbete med det afrikanska civilsamhället, särskilt inför EU- och Afrikatoppmötet i Abidjan i november. Detta toppmöte kommer att handla mycket om just ungdomsfrågor, vilket välkomnades av flera länder.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det inte finns några frågor med anledning av återrapporten. Vi tackar för informationen och lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går vidare till rådsdagordningen och börjar med punkt 3, Genomförande av EU:s globala strategi.

Anf. 97 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Detta blir en diskussion om hur man ska genomföra EU:s globala strategi. Här förväntar vi oss att Mogherini först gör en summering av vad som hittills har åstadkommit och att medlemsstaterna får ge sin syn på den fortsatta vägen framåt. Som ett tillägg till detta förväntas rådet också anta slutsatser om maritim säkerhet.

Från regeringens sida har vi två övergripande mål. För det första vill vi se en utvecklad gemensam säkerhets- och försvarspolitik, understödd av ett fördjupat samarbete om militära och civila kapaciteter. För det andra vill vi, som jag sa tidigare, se en stärkt sammanhållning inom unionen. Båda dessa saker är viktigare än någonsin.

Jag tror att diskussionen vid FAC blir ganska bred och att den kommer att beröra uppföljningen av hela den globala strategin – detta i motsats till diskussionerna i Europeiska rådet, som nog kommer att handla mer om säkerhet och försvar. Från regeringens sida välkomnar vi denna breda diskussion.

Vår hållning är att EU som global aktör ska ha förmåga att agera i hela konfliktcykeln, från förebyggande till stabiliserande insatser. Det kräver en bredare verktygslåda med både militära och civila verktyg. Det kräver också en integrerad ansats med stöd till resiliens – alltså motståndskraft – i samhällen, diplomati och, inte minst, partnerskap med FN.

Som regeringen tidigare har framhållit lägger vi särskild vikt vid förslaget om upprättande av ett permanent strukturerat samarbete, Pesco. Vår ambition är att Sverige ska delta.

Slutligen har vi intresse av fria handelsvägar. Detta är en principiell hållning som vi har, och därför välkomnar vi att rådet, som en del i uppföljningen av den globala strategin, antar slutsatser om maritim säkerhet. Dessa slutsatser ger tydligt stöd till att rättsstatsprincipen till sjöss – inklusive den universella tillämpningen av havsrättskommissionen Unclos – ska värnas, vilket vi välkomnar från regeringens sida.

Vi har en budgetrestriktiv hållning och kommer att agera för att de ekonomiska konsekvenserna för statens och EU:s budget ska begränsas.

Anf. 98 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Vi välkomnar den positiva inställningen och understryker vikten av att ta ett helhetsgrepp och vikten av att EU på allvar genomför detta.

Vi har mycket sett fram emot den globala strategin och hela tiden understrukit behovet av att den genomförs. Nu är den en god bit på väg. Samtidigt med denna diskussion pågår frågan om vart EU ska ta vägen i framtiden också på det här området.

Jag har ingen fråga utan mer en uppmaning att Sverige ska vara tydligt och aktivt men också vara noga med uppföljning. När beslut ska fattas ska det tydligt återkopplas till riksdagen och EU-nämnden.

Det som ska antas om maritim säkerhet är viktigt. Med tanke på alla typer av utmaningar som finns på våra världshav, alltifrån Arktis till fortsatta problem med piratverksamhet och det som sker i Asien, inte minst i Syd kinesiska sjön, kommer nog havsrättfrågorna att bli än mer viktiga att bevaka i framtiden.

Anf. 99 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill hänvisa till vår avvikande mening i EU-nämnden den 12 maj.

Anf. 100 JENS HOLM (V):

Vi tycker att det i vissa avseenden är fel fokus i EU:s globala strategi och att EU borde ägna sig mer åt vår tids stora utmaningar som klimatfrågan, de stora klyftorna mellan nord och syd och flyktingfrågan. Vi tycker att referenserna till ett fördjupat europeiskt försvarssamarbete är särskilt olyckligt, och det finns också referenser till ett fördjupat samarbete med Nato.

Vi har sedan tidigare en avvikande mening i detta avseende och den står fast.

Anf. 101 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket för redogörelsen! Dyker det östliga partnerskapet upp över huvud taget i de här diskussionerna, i så fall i vilken form och vad är regeringens hållning i frågan?

Anf. 102 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Tack så mycket för värdefulla synpunkter!

Både den tidigare regeringen och vi har insisterat på att man ska etablera en global strategi. Vi är helt överens om att det är viktigt att vi har en riktningsgivare och tydliga prioriteringar och att vi definierar inom vilka områden vi ska vara verksamma.

Jag håller med om att det är viktigt att återkomma med uppföljningar och att riksdagen är välinformerad om hur vi ska jobba med alla de olika områdena. Jag kan bara hålla med Karin Enström. Vi har samma syn på detta.

Vi har varit mycket aktiva i att driva fram att det skulle bli en översyn av den globala strategin, eftersom så mycket av förutsättningarna har förändrats. Nu gäller det att vi verkligen tillämpar den fullt ut.

Nej, det östliga partnerskapet ingår inte. Det har ett eget spår. Vi betraktas som ett av de länder som driver det östliga partnerskapet hårdast, och vi kommer att fortsätta göra det.

Jag var i Ukraina i går och pratade med både presidenten och utrikesministern. Jag tror att Ukraina måste ta på sig en lite tydligare roll. Bara för att ge ett exempel på en fråga som vi driver måste Ukraina känna lite grann av ett ägarskap, så att vi inte hela tiden från EU-håll driver de här frågorna, ställer krav och ger fördelar för att de gör reformansträngningar. De måste känna att de själva har en del i detta.

Vår tanke var att sätta upp en konkret dagordning för samtliga länder,>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Det viktigaste tyckte Klimkin var till exempel frågor som rör miljö, som saknas i många av de östliga länderna än så länge, och connectivity, alltså logistik, och investeringar – tydliga utvärderingsbara projekt – tillsammans med demokrati och stärkandet av rättsstatens principer och MR. Det är också krav från vår sida, för vi vill ju se att det blir framgångar även på det politiska området. Det här har ett eget spår och är inte en del av den globala strategin.

Samarbetet med Nato kan man tycka vad man vill om, men frågorna om cyber- och hybridhot, som jag nämnde förut, är det otroligt viktigt att vi samarbetar om. Vi kommer att bli effektivare om vi hittar ett samarbete kring detta.

Vår inställning har hela tiden varit att det måste vara både civila och militära insatser. Det finns stora civila insatser som vi kan göra.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen redovisade ståndpunkten med, som så ofta, oliklydande avvikande meningar anmällda från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi går nu vidare till dagordningspunkt 4, Terrorismbekämpning.

Anf. 104 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Rådet ska diskutera terrorismbekämpning med fokus på det externa arbetet. Bakgrunden är given: allt fler terroristattacker i EU, återvändande stridande och det tilltagande terroristhotet. Också förhållandena utanför EU påverkar EU:s interna säkerhet. Det har vi exempel på i Syrien och Irak.

Vi förväntas anta nya rådsslutsatser om antiterrorism. I förhållande till slutsatserna från 2015 lyfter de nya slutsatserna lite tydligare fram vilka internationella, regionala och multilaterala organisationer EU bör samarbeta med. Vidare påminner de om den speciella situationen för kvinnor och flickor. Det är ju många kvinnor och barn som återvänder till Europa efter att ha varit i krigshärjade områden i Syrien och Irak. Vi har nu sett rapporter i svenska medier om att det är många kvinnor och flickor som tyvärr reser som stridande.

Dessutom finns i slutsatserna en vilja att följa upp flera säkerhetsrådsresolutioner i FN som har antagits, inte minst under vår tid i säkerhetsrådet, och att stödja generalsekreterarens nya antiterroristkontor.

Vårt eget nationella arbete mot terrorism utgår, som ni vet, från den nationella strategin mot terrorism. Den partiöverskridande överenskomsten om åtgärder mot terrorism innebär betydelsefulla steg för Sverige säkerhet.

Exempel på viktiga nya åtgärder är ett uppdrag till MSB om skärpt säkerhet i den offentliga miljön, en utredning om Säpos tillgång till information från signalspaning och utökade möjligheter att använda kamerateoövervakning. Dessa exempel tänker vi nämna vid mötet.

Vi tänker också betona EU:s samarbete med länder i närområdet. Dialog och samverkan med samarbetspartner i norra Afrika, Mellanöstern, västra Balkan och Turkiet är prioriterat.

Förebyggande åtgärder måste prioriteras och integreras i antiterrorismsamarbetet för att terrorism ska kunna motverkas på lång sikt. Att kvinnor, unga och civilsamhället inkluderas är väsentligt. När det gäller rättsligt samarbete och informationsutbyte är Europol, Eurojust och Interpol viktiga ramverk.

Anf. 105 JENS HOLM (V):

Jag tycker att det som utrikesministern tog upp är viktiga ståndpunkter, inte minst när det gäller det förebyggande arbetet. Det finns, tyvärr, inga enkla, snabba lösningar i det här sammanhanget.

Det som jag saknade i uppräknningen, som kanske känns som en självklarhet men som jag tycker är viktigt att understryka, är att kampen mot terrorismen måste skötas på ett helt och hållet rättssäkert sätt med respekt för grundläggande mänskliga rättigheter och den personliga integriteten – allt som bygger en rättsstat och demokrati. Jag säger detta därför att det tyvärr finns exempel på ledande politiker i demokratier som i dag verkar vilja tumma på detta. Vi har också sett exempel i vårt eget land. Människor har skickats i väg från vårt land på ett sätt som inte är förenligt med våra lagar och regler, så jag tycker att det är en viktig sak att påminna om. Se det som ett medskick!

Anf. 106 KARIN ENSTRÖM (M):

Det är mycket i detta som vi är överens om. Rättssäkerhetsaspekten och MR-aspekten är, som Jens Holm säger, naturligtvis oerhört viktiga. Det är viktigt att Sverige ständigt både påminner och driver den frågan.

Det är en fråga som jag kan ha missat i underlaget. År 2015 och tidigt 2016 talade vi en hel del och ställde frågor om hur man stoppar de finansiella flödena till terroristorganisationerna. Jag undrar om detta finns med här. Nu förstår jag att utrikesministern nämnde det som är nytt. Men jag vill bara påminna om denna viktiga aspekt, så att man helt enkelt stryper finansieringen till de här grupperna.

Anf. 107 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Vi påpekar alltid hur viktigt det är att det är rättssäkert, men jag tar detta som ett medskick. Jag borde verkligen ha nämnt det i min inledning, och detta är viktigt att ta upp också den här gången.

När det gäller finansieringen letar vi efter den exakta formuleringen. Men vi behöver se till att även finansieringen tas med i detta.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, och det finns ingen avvikande mening anmäld.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Samarbete mellan EU och Nato.

Anf. 109 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Här är utgångspunkten den gemensamma EU–Nato-deklarationen som undertecknades i juli förra året. Nu ska också rådsslutsatser antas, som i enlighet med inriktningen av slutsatserna på Europeiska rådet i december förra året bekräftar medlemsstaternas stöd för ett ökat samarbete mellan EU och Nato. Det är inga nya element i rådsslutsatserna, utan det handlar snarare om att genomföra sådant som vi redan har beslutat.

De samarbetsområden som identifieras i EU–Nato-deklarationen är motverkande av hybridhot, operationellt samarbete, till exempel inom det maritima området, cybersäkerhet, förmågeutveckling, försvarsindustri-samarbete, övningsverksamhet och kapacitetsuppbyggnad.

Vi är positivt inställda från regeringens sida till ett ökat samarbete och stöder genomförandet av den gemensamma deklarationen. Det ligger i linje med vårt engagemang som medlem i EU och som partner till Nato.

Vidare ligger det i vårt intresse att medlemsstaternas begränsade resurser används på bästa sätt. Det ska bygga på respekt för respektive organisations karaktär, mandat och beslutsautonomi. Vi välkomnar särskilt ökat samarbete om hybridhot. Där menar vi att det är komplementaritet mellan EU:s och Natos förmågor och verktyg. Vi ser också positivt på att steg kan tas för att kunna genomföra parallella och koordinerade övningar, som har blivit alltmer viktigt att genomföra.

Anf. 110 JENS HOLM (V):

Jag tror att man kan konstatera att vi nog tycker helt olika i den här frågan. Vi tycker inte att det ska vara något samarbete med Nato. Det är

ett ganska omfattande samarbete, inte bara om hybridhot och cybersäkerhet utan också på många andra områden.

Vi har tidigare haft en avvikande mening, och vi repeterar den nu, att vi inte vill ha detta samarbete.

2016/17:43

16 juni

Anf. 111 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi upprepar också vår avvikande mening.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd i nämnden för den av regeringen här redovisade ståndpunkten med en avvikande mening från Sverigedemokraterna och en oliklydande avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går till dagordningspunkt 6, Irak.

Anf. 113 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Låt mig bara klargöra en sak. I punkt 23 i rådsslutsatserna och förslaget står det så här: The Council stresses the need to continue prioritizing efforts to counter terrorist financing and money laundering. This includes implementing policies and regulation designed to prevent etcetera. Detta finns alltså täckt i slutsatserna.

På FAC förutses nu en diskussion om Irak. Det är mot bakgrund av slutfasen av Mosuloffensiven. Det blir förmodligen en bred diskussion. Det handlar om de jättestora och svåra utmaningar som landet står inför och också om EU:s framtida engagemang. Här förväntas också rådsslutsatser.

Vi vill betona vikten av att hantera grundorsakerna till konflikten. Det måste bli inkluderande politiska och ekonomiska processer med kvinnors fulla deltagande, och det är nödvändigt för att man ska kunna få nationell försoning, långsiktig stabilisering och demokratisk utveckling i Irak.

Sverige har i förhandlingarna om rådsslutsatserna verkat för att tydliga skrivningar om att EU:s fortsatta stöd ska vara brett och långsiktigt, vikten av EU-engagemang inom SSR, alltså security sector reform, och FN:s centrala roll i försoningsprocessen. Vi har verkat för att IHL och MR måste respekteras av alla parter och att åtgärder ska vidtas för ansvarsutkrävande.

Vi betonar från regeringens sida också vikten av att en konstruktiv dialog mellan alla grupper inför provins- och parlamentsval 2018. Det är avgörande att Bagdad och KRG i dialog och samarbete tar sig an alla utestående frågor med full respekt för minoriteters rättigheter. Vi tänkte också belysa de stora humanitära utmaningar som återstår.

Sverige uppmanar det internationella samfundet till ökat humanitärt stöd och bidrag till stabilisering av befriade områden. Vi har hittills bidragit med 145 miljoner kronor i humanitärt stöd under 2017, och vi är den sjunde största bilaterala givaren till UNDP:s stabiliseringsfond. Vi tänker fortsätta att bidra för att möta de humanitära behoven och stabiliseringsbehoven. Detta blir otroligt viktigt framöver.

Anf. 114 TINA ACKETOFT (L):

Tack för redogörelsen! Det är mycket som vi instämmer i. Därför är jag ganska tystlåten i dag. Jag har bara en fråga.

Kurdistan ska tydligen hålla en folkomröstning om vägen framåt i december. Är detta något som man tar med i beräkningen när det gäller dessa diskussioner och tar höjd för eller i alla fall väver in i diskussionerna? Utrikesministern tog ju upp minoriteters rättigheter med mera. Det är en härlig soppa, kan man säga.

Anf. 115 LAWEN REDAR (S):

Detta var en av de frågor jag hade. Jag är nyligen hemkommen från irakiska Kurdistan. Där ser man verkligen hur sargat landet är mellan de olika etniska grupperna och hur situationen ser ut för minoriteterna och de många internflyktingar som finns i stora delar av Irak. Det är med oerhörd sorg man funderar över hur framtiden faktiskt ska bli.

Det verkar som om styrkorna nu har någorlunda kontroll på Daish, och förhoppningsvis ser man ett Irak post-Daish ganska snart. Men man ser också upprustning av andra milisgrupper och andra terrornätverk som växer i landet. Jag tror att det bra att EU nu funderar lite på hur man ska kunna stötta i detta sargade tillstånd.

Min fråga handlar om den politiska framtiden för Irak i relation till olika grupper som vill genomföra folkomröstningar – kommer detta ens upp till diskussion? Det andra är hur EU funderar när det gäller stödet till internflyktingarna och deras situation. Jag har fått siffror som säger att det är uppemot 3–5 miljoner personer. Hur skulle man kunna förstärka det humanitära stödet till dem?

Anf. 116 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för föredragningen! Jag vill instämma i vad tidigare talare har tagit upp om vikten av det som står om nationell försoning i den svenska ståndpunkten. Jag förutsätter att det handlar om de etniska och religiösa minoriteterna. Vi vet ju att det är stora motsättningar mellan både olika religiösa grupper och etniska grupper. Det är viktigt om Sverige kan vara med och bidra i processen för att människor ska kunna komma tillbaka till Nineveslätten och samtidigt vara med och besluta om hur den politiska framtiden för de här grupperna ska se ut. Jag vill bara få ett förtydligande om vad man från regeringens sida egentligen avser när man talar om nationell försoning.

Anf. 117 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ni har fångat in precis hur komplext, svårt och utmanande detta är. Det handlar om alltifrån till exempel en kristen minoritet och olika gruppers förhållanden framöver till hur nationell försoning och sammanhållning ska åstadkommas. Det är enorma bekymmer med alltifrån ekonomi till internflyktingar. Hela frågekomplexet finns här.

En sådan sak som en folkomröstning gör alla lite nervösa. Det finns ju redan i Iraks konstitution, där man reglerar KRG:s roll. Det nämns inte i rådsslutsatserna explicit, men det kommer förstås upp till diskussion. Detta är en fråga där vi i dialogen med KRG och Bagdad måste säga att det är viktigt att man hanterar detta så att det inte ytterligare förstärker motsättningar och bekymmer i landet. Vi vill att man ska ta steg som bidrar till en inkluderande fredsprocess.

Samtidigt har vi varit noga med att det är viktigt att tidigt börja mobilisera pengar för återuppbyggnad och stöd – humanitärt och på alla andra

möjliga sätt – för att få ett nytt politiskt läge som just inbegriper alla olika grupper som lever i Irak, så att det kan bli en fredlig utveckling.

Detta är oroande och en stor utmaning, men jag tror att vi har samma utgångspunkter i synen på vad som behövs. Detta med folkomröstningen är nog något som gör alla lite nervösa. Man kan förstå att dessa krav uppstår, men man måste utforma varje åtgärd så att den inte ytterligare förstärker de problem som redan finns eller ökar splittringen och skillnaderna i Irak. Det är detta som vi kommer att uppmana dem till. Det är så vi ställer oss till detta.

Sedan ska vi vara trovärdiga i handling genom att visa att vi också är beredda att avsätta nödvändiga pengar till humanitärt stöd, stöd till internflyktingar och återuppbyggnad av Irak.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Jag hörde bara frågor i rundan och kan därför konstatera att nämnden ger stöd till de av regeringen här redovisade slutsatserna.

Då har vi lunchdiskussionen om migration, som regeringen också har velat redogöra för. Det är alltså en diskussionspunkt. Men det är alltså en formell lunchdiskussion?

Anf. 119 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Tydligt blir det Qatar som kommer upp på lunchdiskussionen. Migration blir en sedvanlig punkt på dagordningen. Så har man lagt upp det enligt den senaste informationen.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Vi lämnar frågan om när ministrarna äter lunch. Vi i EU-nämnden kan nog låta er själva bestämma när ni äter. Men nu diskuterar vi själva mandatgivningen.

Punkten är alltså helt enkelt Migration, och det är en diskussionspunkt.

Anf. 121 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Punkten om migration förväntas utgöra ett led i förberedelserna inför Europeiska rådet. Det förutses inga rådsslutsatser, och den ska utgå från kommissionens fjärde framstegsrapport om EU:s partnerskapsram, som presenterades den 13 juni. När de externa aspekterna om migration senast diskuterades i EU-nämnden anförde statsministern att UD skulle genomföra en så kallad fact-finding mission. Den resan genomfördes i månads-skiftet maj/juni. Nicola Clase, som är vår speciella ambassadör för de här frågorna, reste tillsammans med ytterligare ett par personer till Senegal, Mali och Niger. Syftet var att se hur situationen ser ut på marken och också finna sätt att stärka samarbetet på migrations- och flyktingområdet. Denna mission omnämns också i kommissionens framstegsrapport. >>>

Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Det framgick att det finns ett tydligt behov av ett regionalt angreppssätt för att komma åt transnationella smugglings- och traffickingnätverk. Samtidigt måste man erbjuda en alternativ försörjning till lokalbefolkningen i migrationsknutpunkterna. EU finansierar bland annat jobbskapande projekt i Agadez, som erbjuder yrkesutbildning och mikrokrediter.

Nicola Clase har gjort ett utmärkt jobb med detta. Hon var lite förvånad över att de här länderna har så dåliga utbildningssystem, och det verkar som om man har blivit sämre på att erbjuda utbildning till barn och ungdomar. Det är där allting börjar. Det är på så sätt det blir fattigdom, barnäktenskap och annat som förstärker de dåliga tendenserna. Detta är en viktig lärdom. På något sätt har vi gått hela cirkeln runt, och nu är vi tillbaka till att se till att dessa länder också erbjuder utbildning.

Vi tänker lyfta fram den oro vi känner, särskilt när det gäller de särskilt sårbara migranternas situation längs dessa rutter. Det handlar särskilt om dem som nu befinner sig i förvar i Libyen. Vi tänker också betona att IOM har en viktig roll att spela, bland annat för att stödja migranter som vill återvända frivilligt. Det finns ju många som ångrar sig. Även UNHCR har en viktig roll att spela för att bistå flyktingar och asylsökande.

Det har varit en bra fact-finding mission, som jag tror kommer att spela in till diskussion på ett bra sätt.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen. Jag konstaterar att vi i nämnden ställer oss bakom den av regeringen här redovisade inriktningen.

Vi går till det som är en ny punkt på dagordningen: Qatar.

Anf. 123 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Där blir det en diskussion om krisen i Gulfen. På ena sidan har vi Qatar, och på andra sidan Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, Egypten med flera. Här kan vi bara uttrycka oro inför utvecklingen. Det är en region som redan är väldigt volatil, och det är viktigt att EU bidrar till att undvika en upptrappning av krisen och att vi skyndsamt försöker hitta en politisk lösning. Vi välkomnar medlingsansträngningar, också från Kuwait, och vi uppmanar parterna till dialog.

Regeringen tänker också uttrycka oro för krisens implikationer för MR i regionen, i synnerhet avseende yttrandefriheten och försöken att kontrollera medier, som vi har sett som ett resultat av det här. Vi stöder länderna i de arabiska gulfstaternas samarbetsråd, GCC, och deras ansträngningar för att motarbeta terrorism och dess finansiering, inklusive genom politiska och ekonomiska reformer. Avgörande är att detta sker i enlighet med mänskliga rättigheter och på ett transparent och rättssäkert sätt. Det är viktigt att humanitärt stöd till exempelvis Gaza och Syrien kan fortsätta, också från Qatar, och att det särskiljs från terrorismfinansiering.

Anf. 124 KARIN ENSTRÖM (M):

Detta är väl precis vad världen inte behöver just nu, med tanke på hur många kriser och konflikter som pågår. Att då riskera ett storkrig i den här regionen skulle vara oerhört allvarligt och bekymmersamt.

Därför är det bra att EU engagerar sig. Frågan är väl vilken roll EU kan spela. Men EU kan också uppmana USA att spela en konstruktiv roll i detta, så att spänningarna i den här situationen kan tas ned, för detta är verkligen inte alls vad vi behöver. Inte minst ska vi stödja Kuwaits roll i att försöka medla.

Detta späder på de konflikter som redan finns och involverar nya aktörer. Jag vet inte om utrikesministern vill gå vidare i det. Det handlar om alltifrån Iran till turkiska intressen. Men vår uppmaning är att EU måste göra så mycket som det går.

2016/17:43

16 juni

Anf. 125 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det håller jag med om, ordförande. Det är bäst att försöka att stoppa detta så tidigt som möjligt. Det är därför som vi förstås ger stöd till Kuwait, som nu går in aktivt och försöker medla. Vi är i kontakt också med ambassadörer och andra, så att vi ska få en uppdatering av bilden. Det handlar också om att uppmana USA att göra vad de kan för att lugna ned situationen.

Det är klart att detta kan leda hur långt som helst. Det är ett helt spindelnät här som inte ser så inbjudande ut. Det är därför som det är viktigt att snabbt gå in. De verkar ha insett det själva också. Man hör i alla fall mer försonande inlägg nu i den här debatten. Detta har Kuwait gjort en gång tidigare. Jag kan bara hålla med Karin. Vi har samma analys. Vi uppmuntrar alla att, som sagt, försöka medla och stoppa detta så snart som möjligt.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Därmed kan nämnden ge stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen i fråga om denna dagordningspunkt.

Jag frågar om det finns någon ytterligare information att ge i samband med mötet. Det finns det inte. Finns det någon fråga som har koppling till mötet som nämnden vill ställa? Det finns det inte. Det verkar som att folk tycker att det är dags att ta lunch; det tycker i alla fall jag.

Tack så mycket, utrikesministern, och lycka till på rådsmötet nästa vecka!

Innehållsförteckning

§ 1 Miljö.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	1
Anf. 5 JOHAN HULTBERG (M)	2
Anf. 6 JENS HOLM (V)	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 8 JOHAN HULTBERG (M)	5
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 10 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	5
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 12 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	6
Anf. 13 JENS HOLM (V)	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 15 JENS HOLM (V)	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 17 JENS HOLM (V)	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 19 JENS HOLM (V)	7
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 21 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	8
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 23 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	8
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 25 JOHAN HULTBERG (M)	9
Anf. 26 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 28 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	9
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 30 Miljöminister KAROLINA SKOG (MP).....	10
§ 2 Allmänna frågor (art. 50).....	11
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 32 Statsrådet ANN LINDE (S)	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 34 Statsrådet ANN LINDE (S)	11
Anf. 35 ESKIL ERLANDSSON (C).....	11
Anf. 36 TINA ACKETOFT (L)	11
Anf. 37 Statsrådet ANN LINDE (S)	11
Anf. 38 ESKIL ERLANDSSON (C).....	12
Anf. 39 KARIN ENSTRÖM (M).....	12
Anf. 40 Statsrådet ANN LINDE (S)	12
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 42 Statsrådet ANN LINDE (S)	13
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 44 JENS HOLM (V)	14
Anf. 45 TINA ACKETOFT (L)	15

Anf. 46	Statsrådet ANN LINDE (S).....	15	2016/17:43
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	16	16 juni
§ 3	Allmänna frågor.....	17	
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 49	Statsrådet ANN LINDE (S).....	17	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 51	Statsrådet ANN LINDE (S).....	17	
Anf. 52	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	17	
Anf. 53	JENS HOLM (V)	18	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 55	Statsrådet ANN LINDE (S).....	18	
Anf. 56	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	18	
Anf. 57	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 58	JENS HOLM (V)	18	
Anf. 59	Ämnesrådet ERIK RUDAL.....	18	
Anf. 60	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 61	Statsrådet ANN LINDE (S).....	19	
Anf. 62	JOHNNY SKALIN (SD).....	19	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 64	Statsrådet ANN LINDE (S).....	19	
Anf. 65	JOHNNY SKALIN (SD).....	20	
Anf. 66	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 67	Statsrådet ANN LINDE (S).....	20	
Anf. 68	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 69	Statsrådet ANN LINDE (S).....	20	
Anf. 70	MARIA PLASS (M)	21	
Anf. 71	Statsrådet ANN LINDE (S).....	21	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	21	
§ 4	Allmänna frågor.....	22	
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 74	Statsrådet ANN LINDE (S).....	22	
Anf. 75	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	23	
Anf. 76	KARIN ENSTRÖM (M).....	24	
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 78	ESKIL ERLANDSSON (C).....	25	
Anf. 79	JOHNNY SKALIN (SD).....	25	
Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 81	JOHNNY SKALIN (SD).....	25	
Anf. 82	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	26	
Anf. 83	JENS HOLM (V)	26	
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 85	Statsrådet ANN LINDE (S).....	27	
Anf. 86	Statssekreterare LARS WESTBRATT.....	28	
Anf. 87	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	28	
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	29	
Anf. 89	Statsrådet ANN LINDE (S).....	29	
Anf. 90	JENS HOLM (V)	30	
Anf. 91	ORDFÖRANDEN.....	30	
Anf. 92	Statsrådet ANN LINDE (S).....	31	
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	31	

§ 5 Utrikes frågor	32
Anf. 94 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 95 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	32
Anf. 96 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 97 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	32
Anf. 98 KARIN ENSTRÖM (M).....	33
Anf. 99 JOHNNY SKALIN (SD)	33
Anf. 100 JENS HOLM (V)	33
Anf. 101 TINA ACKETOFT (L)	34
Anf. 102 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	34
Anf. 103 ORDFÖRANDEN	34
Anf. 104 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	35
Anf. 105 JENS HOLM (V)	35
Anf. 106 KARIN ENSTRÖM (M).....	36
Anf. 107 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	36
Anf. 108 ORDFÖRANDEN	36
Anf. 109 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	36
Anf. 110 JENS HOLM (V)	36
Anf. 111 JOHNNY SKALIN (SD)	37
Anf. 112 ORDFÖRANDEN	37
Anf. 113 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	37
Anf. 114 TINA ACKETOFT (L)	37
Anf. 115 LAWEN REDAR (S).....	38
Anf. 116 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	38
Anf. 117 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	38
Anf. 118 ORDFÖRANDEN	39
Anf. 119 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	39
Anf. 120 ORDFÖRANDEN	39
Anf. 121 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	39
Anf. 122 ORDFÖRANDEN	40
Anf. 123 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	40
Anf. 124 KARIN ENSTRÖM (M).....	40
Anf. 125 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	41
Anf. 126 ORDFÖRANDEN	41